

Saulėta, dieną 55°, naktį 40.
Saulė teka 6:28, leidžiasi 4:3

VOL. LXI

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, lapkričio-November 7 d., 1974 m.

Kaina 15c

263

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

DIDELI DEMOKRATU PARTIJOS LAIMĖJIMAI

KUDIRKA PADĖKOJO HANRAHANUI

NEW YORKAS. — New York Times vakar pirmame puslapyje paskelbė žinią apie Simo Kudirkos atvykimą į Ameriką: "Sailor released by soviet is here". Straipsnyje nupasakojama visa Kudirkos bandymo pabėgti, jo išdavimo, teismo ir paleidimo istorija.

"Apsivilkęs šiltu apsiaustu ir šalik, P. Kudirka pamažu išėjo iš aerodromo mūitinės sekcijos ir pradėjo šypsotis, kai nedidelė Amerikos lietuvių grupelė pradėjo plofi. Kudirkai buvo apsupti laukiančios grupės, sveikinami ir apkabinami", rašo New York Times.

Čikagoje laikraščiai paskelbė antradienio pasikalbėjimą su atstovu Robert Hanrahanu (kuris, deja, pralaimėjo antradienio rinkimus). Daily News paskelbė, kad Hanrahan kalbėjosi su Kudirka telefonu ir Kudirka jam padėkojė "už jo kovą laimėti mūsų laisvę iš barbariškų sovietų". Kudirka pasakė Hanrahanui, kad jis pasiliks New Yorko - New Jersey apylinkėse apie savaitę, kol nutars, kur apsigyventi Amerikoje.

Kartu su Simu Kudirka atvyko jo motina Marija Šulskienė, 67 m., jo žmona Marija, 36 m., duklė Lolita 14 m. ir sūnus Evaldas 8 m.

Senatorius Charles Percy, kuris pravedė senatę rezoliucija, dėl Kudirkos paleidimo, pagyrė "valstybės departamentą energingus žygius siekiant Kudirkos išleidimo". Kudirka buvo išleistas iš Vladimirio kalėjimo rugpjūčio mėn. iškalintas 3 su puse metų.

Atstovas Hanrahan pareiškė Chicago Tribune korespondentui, kad jam telefonu paskambino prezidentas Fordas ir pasakė, kad jis kalbėjėsis su Brežnevui ir asmeniškai išsiškęs dėl Kudirkos paleidimo.

Kudirka pasakė atstovui Hanrahanui vilti, kad ateityje jis — Kudirka galės padėti Hanrahanui atgauti Baltijos valstybės laisvę. Kudirka laikinai apsislojo Locust, New Jersey, latvio gydytojo Paegle ir jo žmonos lietuvaitės Gražinos namuose.

Antradienį vakare Balfo, pirmininkė Marija Rudienė, jos vyras Antanas Rudis, kitų organizacijų atstovai ir Čikagos spaudos ir TV reporteriai laukė Kudirkų O'Hare aerodrome, tačiau nesulaukė ir gavo žinią, kad labai išvargusi šeima, ypač vaikai ir motina, privertė juos pasislėkti Rytuose.

Patvirtino britų valdžios planus

LONDONAS. — Britanijos darbiečių vyriausybė laimėjo parlamente savo programos patvirtinimą 42 balsų persvara. Programoje yra planai nacionalizuoti aviacijos, laivų statybos pramonės. Konservatoriai, kurie balsavo prieš programą, gavo 268 balsus, o darbiečiai — 310.

Mažesnis politinės britų parlamento grupės: liberalai, škotai, valai nuo balsavimo susilaikė.

Illinois gubernatorius Dan Walker pirmadienį važiuos į Alabamą pasakyti kalbos ir susitikti su Alabamos gubernatorium George Wallace. Iš šio susitikimo daromos platesnės išvados, nes abu gubernatoriai gali sugalvoti kartu kandidatuoti į Baltųjų Rūmų vietas.

IŠ VISO PASAULIO

SPOKANE. — Washingtono valstijoje uždaryta Pasaulinė Mugė — Expo-74, kuri per 184 dienas turėjo 5.2 mil. lankytojų.

WASHINGTONAS. — Valstybės departamentas pripažino, kad buvusio viceprezidento Spiro Agnew atsistatydinimo raštas iš departamento dingio ir, galimas daiktas, buvo pavogtas.

ROMA. — Buvęs Italijos saugumo viršininkas generolas Vito Miceli, tardomas kalėjime dėl jo ryšių su naujųjų fašistų sąmokslininkais, gavo širdies smūgį ir buvo perkeltas į ligoninę.

LONG BEACH. — Prezidentas Nixonas toliau taisosi ligoninėje ir jau pavaikščioja, padedamas slaugių, po kambarį.

OSLO. — Šiaurės Vietnamo politbiuro narys Le Duc Tho, kuris kartu su sekretoriumi Kissingeriu laimėjo Nobelio 1973 metų Taikos premiją, prarado teisę gauti savo dalį iš 116,000 dol. premijos, nes jis laiku nepranešė Nobelio institutui nei apie premijos priėmimą, nei apie atmetimą. Jis pareiškė, gavęs premiją, kad jam neįmanoma premiją priimti, kol Vietname nėra tikros taikos.

LONG BEACH. — Gydytojai įsakė buvusiam prezidentui Nixonui daugiau judėti ir mankštintis. Jis turi daryti ir gilias kvėpavimo pratimus, nes jo plaučiuose atsirado vandens ir "atelectasis" — nepakankamas plaučių išsiplėtimas, kuris gali atnešti rimtas komplikacijas.

WASHINGTONAS. — Šią savaitę Amerikoje lankysis ir susitikis su prezidentu Fordu Austrijos kancleris Bruno Kreisky. Jis pasakys kalbą ir Jungtinėse Tautose.

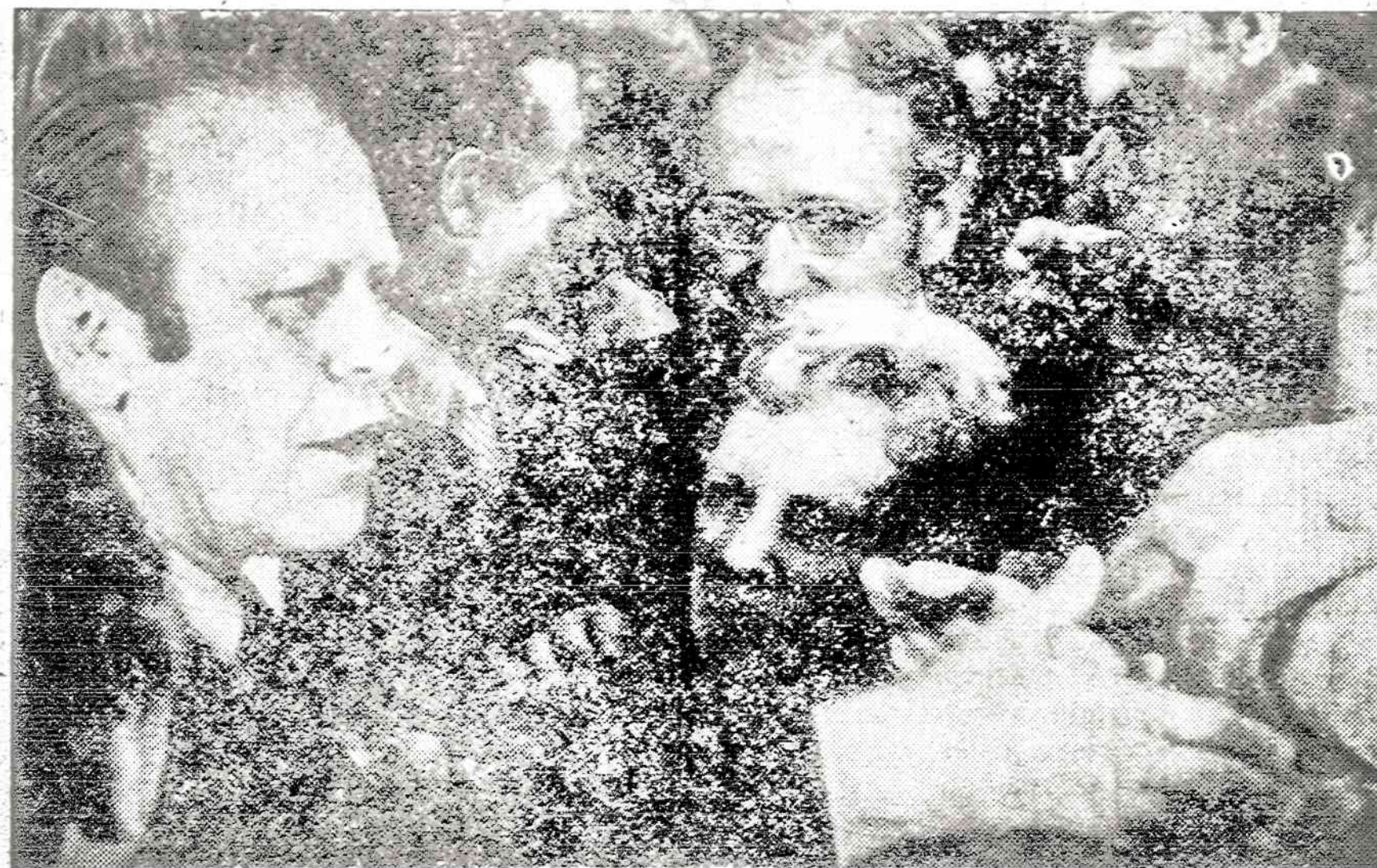
ROMA. — Padegamošios bombos sužalojo Amerikos įstaigas Romoje: Honeywell ir Avis bendrovės atstovybės.

LONDONAS. — Uganda įsakė Britanijai sumažinti savo atstovybės narių skaičių iš 50 iki 5. Britų diplomatams uždėti ir įvairius suvaržymai, jų tarpe: išvažiuoti iš Kampalos-Ugandos sostinės.

Apdraudė vaiką, paskui — nužudė

PASADENA. — Timothy Mark O'Bryan, 8 metų vaiko, kuris mirė po Halloween naktį gauto saldainio, tėvas buvo suimtas ir apkaltintas sūnaus nužudymu. Policija neskelbia, kodėl motyvai vertė tėvą įdėti į saldainius cyanido nuodų, kurie būdavo naudojami Amerikos dujų kameroje. Pranešama, kad tėvas Ronald O'Bryan vos savaitę prieš Halloween buvo išėmęs abiem savo vaikams 38,000 dol. vertės gyvybės apdraudą.

Pasadenos gyventojai labai pasipiktinę šia žinia ir policija susirūpino, kad neįvyktų linco teismas.

Prezidentas Fordas daug važinėjo prieš rinkimus, padedamas respublikonų kandidatams vilioji balsus. Čia jis matomas Indianapolis, kur 5,200 respublikonų rėmėjų susirinko į vakariene, kuri kainavo po 500 dol. žmogui.

VEIKSNIŲ KONFERENCIJOS SESIJA

Lietuvos Laisvinimo Darbo Konferencijos pirmoji sesija įvyko 1974 m. spalio 26-27 dienomis College of White Plains, New York. Konferencijoje dalyvavo: Lietuvos Diplomatinė Taryba, kaip stebėtoja (dalyvavo A. Simutis, generalinis konsulas New York), Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Amerikos Lietuvių Taryba, JAV Lietuvių Bendruomenė, Kanados Lietuvių Bendruomenė ir Lietuvos Laisvės Komitetas.

Konferencijoje buvo nagrinėjamos šios trys problemos: 1. Lietuvos laisvinimo darbo padėtis, kamprata ir bendravimas su pavergtos Lietuvos lietuviais, referavo Vliko atstovas S. Lušys; 2. Lietuvos laisvinimo ilgalaikiai darbai ir priemonės, referavo Alton atstovas kun. dr. Vytautas Bagdanavičius; 3. Lietuvos laisvinimo einamieji ir specialūs darbai, referavo PLB pirmininkas Bronius Nainys. Referatai davė ir savo pasiūlymus toms problemoms spręsti. Klekvičiam iš jų atsikrati buvo duoti paklausimai į kuriuos jie atsakė.

Po to, konferencijos dalyviai, jų buvo 24, pagal savo pageidavimą, pasiskirstė į tris komisijas, kurios, ilgainiui padirbėjusios, paruosė savo pasiūlymus konferencijos plenumui svarstyti.

Komisijom darba pabaigus, dr. Kestutis Valiūnas pakvietė visus konferencijos dalyvius savo asmeniškai duoti vakarienei.

Kita dieną t. y. spalio 27, iš ryto konferencija pradėjo svarstyti ir diskutuoti komisijų pasiūlymus, ir juos, kaip konferencijos darbų išvadą, priėmė sutarimo būdu. Šios išvados bus Eltoje paskelbtos vėliau, kuomet konferencijos sekretoriatas redakciniui tas išvadas aptvarkys.

Konferencijos plenumui pakaltomis pirmininkavo dr. Kestutis Valiūnas, Vliko pirmininkas, Bronius Nainys, PLB pirmininkas ir Teodoras Blinstrubas, Alton vicepirmininkas. Sekretoriatą sudarė dr. Jonas Valaitis, Jonas Kavaliūnas ir Aleksandras Vakselis.

Antroji konferencijos sesija įvyks 1975 m. balandį, Čikagoje. Joje bus svarstomos paskutinės dvi (4-5) problemos: 4. Darbų pasidalinimas ir finansavimas, 5. Laisvinimo darbo organizacijos sąranga.

Konferencija buvo uždara. Ją pabaigus, sugiedotas tautos himnas.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

— Vakar Maskvoje vykstančiame Korėnojaus-Karpovo mače Korėnojus laimėjo 19-tą partiją Korėnojus laimėjo 10-tą partiją po 79 ėjimų. Karpovas veda 3-1, dar liko penkios partijos.

— Vakar, paskelbus rinkimų rezultatus, New Yorko biržoje pakilo akcijų kainos.

— Iš 50 gubernatorių vietų demokratų partija šiuo metu turi 36.

— Volkswagen automobilų pardavimas Amerikoje nukrito 26 nuosimčiai, palyginus su 1973 metais.

— Atstovų Rūmų vadas Carl Albert pareiškė, kad respublikonų pralaimėjimas yra jų ekonominės politikos pasmerkimas.

— Britanijos vyriausybė persvarstė savo jūrų laivyno sutartį su Pietų Afrika dėl pastarosios rasinės politikos.

— Buvęs valstybės sekretorius Dean Rusk atmetė pasiūlymą užimti ambasadoriaus Britanijoje vietą. Jis nenorįs jokios politinės vietos.

— Ilgai sirgęs Kinijos premjeras Chou priėmė atvažiuosius Trinidado premjerą dr. Eric Williams.

— Pietų Korėja suėmė 18 asmenų, kurie kaltinami šnipinėjimu komunistinei Korėjai.

— Švedijos "open" teniso pirmenybėse vienas geriausių Amerikos lošėjų Arthur Ashe nengvai nugalėjo neįjorkietį Vitą Gerulaitį 6-4, 14-12 rezultatu.

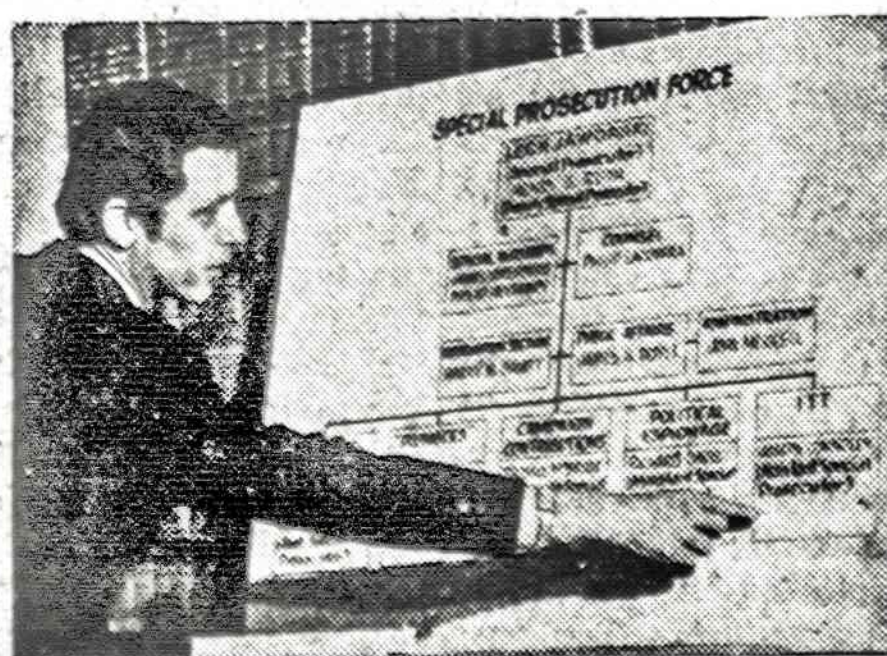
kritulius į Sovietų Sąjungą, Japoniją, Indiją ir kitas šalis, pareiškė Roščinas.

Kinija kritikuoja "veidmainius"

NEW YORKAS. — Kinijos atstovas Jungtinių Tautų politiniame komitete, svarstant nusiginlavimo klausimus, kritikavo Ameriką ir, dar skaudžiau, Sovietų Sąjungą už jos dvideidiskumą. Maskvos propaganda, — kalbėjo An Chih yuan, — labai siejosi pasaulio saugumu, tačiau, kas girdėjo, kad ji būtų sumažinusi savo ginklų sandėlius: nors vieną karo laivą, ar vienintelį tanką ar vieną atomines bombas būtų išėmusi iš apyvartos?

Kinijos delegatas parėmė Pakistano siūlymą steigti pietinėje Azijoje nuo atominių ginklų laisvą zoną ir pritarė Irano ir Egipto siūlomam panašios zonos steigimui Viduriniuose Rytuose. Kinas pasiūlė Sovietų Sąjungai nekalbėti apie sensacijas, kaip apie ašigalių ledų kalnų tirpdimą, bet geriau praktiškai prisidėti prie pasaulio taikos ir sumažinti savo karo jėgas Indijos vandenynė.

Sovietų atstovas Aleksej Roščin pareiškė, kad Kinijos atstovas šmeižia ir piktai iškraipo sovietų nusiginlavimo politiką. Kinija pati blokuoja nusiginlavimą, atsisakydama prisidėti prie atomo bombų sprogdinimo uždraudimo atmosferoje, kurią ji teršia ir siūnia radioaktyvius

Naujasis specialus Watergate prokuroras Henry Ruth aiškina spaudai savo įstaigos sutvarkymą ir valdinių pareigias.

SKAUDUS SMŪGIS RESPUBLIKONAMS

WASHINGTONAS. — Antradienio rinkimai sutriuškino respublikonų partiją ir davė demokratams didelių laimėjimų. Nežiūrint prezidento Fordo kelionių ir rinkiminių kalbų, balsuotojai į senatą išrinko penkis naujus demokratų: Colorado, Floridą, šiaurės Dakotą, Kentuckį ir Vermontą, kur jau 100 metų rinkėjai nebuvo į senatą išrinkę demokrato. Ohio senatorium išrinktas astronautas John Glenn, nugalėjęs Clevelando merą Ralph Perks. Colorado išrinko į senatą 36 m. Gary Hart, buvusį McGoverno 1972 m. prezidento rinkimų kampanijos direktorių.

Simas Kudirka pasiekė New Yorką

Simas Kudirka su šeima atvyko į Maskvą praėjus šeštadieniui. Kudirkos tuojau nuvyko į Amerikos ambasadą, kur Simas su šeima buvo apgyvendintas šalia ambasados esančiame name.

Iš Maskvos Aerofloto lėktuvu Kudirkos išskrido antradienį, 8:15 val. ryto. 10:00 valandą Kudirkos nusileido Frankfurte.

Iš Maskvos į Ameriką Kudirkas lydėjo specialus Valstybės Departamento pareigūnas ir vertėjas. Dr. Bobelis paprašė Eugenijaus Bartkaus, kad jis Frankfurte susitiktų su Kudirkomis.

Kelionę iš Maskvos į Chicago apmokėjo Amerikos Lietuvių Taryba. Kudirkų šeimai gavus vizą, Valstybės Departamento kreipėsi į Amerikos Lietuvių Tarybą kelionpinigių visai Kudirkų šeimai. Amerikos Lietuvių Taryba nupirko penkis Pan American tiketus ir pasiuntė Maskvoje esančiam Amerikos konsului. Pastarasis užpildė tiketus, išrašė vardus ir atėjus laikui įteikė keleiviams. Tai buvo padaryta šių metų spalio 25 dieną.

Praėjus šeštadieni, kada jau buvo ruošiamasi kelionei į Ameriką, Valstybės Departamento kreipėsi į Amerikos Lietuvių pareikalavo Kudirkoms kelionpinigių. Dr. Bobelis telegrama nusiuntė \$500 į Valstybės Departamento, kad įteiktų Kudirkoms.

Kudirkos antradienio naktį Pan American lėktuvu pasiekė New Yorką. Ten juos pasitiko New Yorko lietuviai. Simas Kudirka norėjo skristi į Chicago, bet jo motina, išvargusi tokiu ilgų skridimu, negalėjo toliau skristi. Ji norėjo pamatyti New Yorko buvusius savo pažįstamus. Kudirkai apsislojo viename New Jersey miestelyje, šalia New Yorko.

Vakare Alto pirmininkas Dr. Kazys Bobelis telefonu kalbėjosi su Simu Kudirka. Pasveikino jį, ištrūkęs iš sovietų nagų, ir palinkėjo pailsėti ir Amerikoje įsikurti.

Valstybės departamentas paneigė Joseph Alsop paskelbtą žinią, kad Amerika pradėjo skubiai siųsti į Izraelį naujus ginklus.

Atstovų Rūmuose demokratai padidino savo skaičių dar 40 ar 50 naujų atstovų. Tikri skaičiai dar nežinomi, nes kai kur teko balsus perskačiuoti. Respublikonų džiaugsmui Kansas sen. Robert Dole buvo perrinktas. Demokratui Ramsey Clark nepavyko išmūsti iš vietos New Yorko sen. Javits.

Atstovų Rūmų rinkimuose pralaimėjo lietuvių draugas Bob Hanrahan, tačiau atstovai Derwinski ir Annunzio išsilaikė. Senoje prezidento Fordo rinkiminėje apylinkėje Grand Rapids irgi laimėjo demokratas, P. Dakotoje sen. McGovern vos vos išliko, nugalėdamas buvusį Vietnamo karo belaisvį Leo Thorsness. Atstovų Rūmuose demokratai padidino savo daugumą iš 248 atstovų iki 292.

Illinois valstijoje demokratų laimėjimai buvo dar didesni. Išrinko sen. Stevensoną, laimėjo 5 naujas vietas Illinois senatėje ir 10 naujų vietų asamblėjoje, kur daugumos neturėjo per 38 metus. Šerifas Richard Elrod sumušė savo konkurentą Bensingerį. Du Page apskrityje, kuri žinoma, kaip respublikonų tvirtovė, demokratai laimėjo tris naujas apskrities tarybos vietas.

Balsavime į Springfieldo seimelį demokratai išmetė iš jo respublikonus: daugumos vadą Robert Blair ir senato lėšų komiteto pirmininką Edward McBroom. Bubernatorius Walker džiaugiasi šiais laimėjimais, nes respublikonai daugiau netrukdytų jam pravesti norimų programų.

Į Nevados legislaturą pateko ir spaudos išgarsinta Beverly Harrell, kurios viešųjų namų biznis daug kam atrodė netinkama pakopa veržtis į politiką. Atstovas Wilbur Mills buvo perrinktas nežiūrint skandalo su girtomis moterimis.

Pietų Afrikos premjeras John Vorster padėjo Amerikai, Prancūzijai ir Britanijai, kurių pareikštas veto išgelbėjo nuo pašalinimo iš Jungtinių Tautų.

Demokratų partijos pirmininkas Robert Strauss pasakė, kad partija kartu su laimėjimu gavo ir sunkią atsakomybę, kurią ji priima.

ALTO ATSIŠAUKIMAS

Mieli lietuviai, Šių metų lapkričio 5-toji diena yra didelio džiaugsmo diena visiems lietuviams, nes laimėjo teisėtumas.

Šią dieną mūsų tautos didvyris, nepaįstamas ir užsispyręs kovotojas už Lietuvos laisvę Simas Kudirka ir jo šeima — nugalėjusi visas kliūtis, pasiekė Ameriką. Kudirka yra simbolis visų lietuvių laisvės troškimo.

Tegu jo ryžtas ir patvarumas visus lietuvius dar stipriau sujungia kovai už Lietuvos išlaisvinimą. Dideliam Simo Kudirkos, jo šeimos ir visų lietuvių laimėjimui paminėti, Amerikos Lietuvių Taryba lapkričio mėnesį skelbia Simo Kudirkos mėsienius ir prašo visus Amerikos lietuvius ir toliau teikti pagalbą mūsų vedamai kovai, kad greičiau būtų Lietuva išlaisvinta.

Dr. Kazys Bobelis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas

EMIGRANTO DALIA IR IŠEIVIO DALIA

(Tęsinys)

"Išėivio Dalia" — Juozo Kapočinsko 1950–1973 metų atsiminimai. Knyga 1974 m. išleido Čikagos Lietuvių Literatūros Draugija. Tekstą surinko "Naujienos", spaudos darbą atliko M. Morkūno spaustuve Čikagoje.

Panašiai, kaip ir okup. Lietuvoje išleistoje "Emigrantų dalios" knygoje, Juozas Kapočinskas irgi skiria pradinį puslapį knygos paskirčiai nusakyti. Kalba trumpa, bet, sakyčiau, iškilminga: "Kai mūsų dienos drauge su mumis lyg rytmečio rūkas paskęs žmonių užmiršty, — kas šioj knygoj įamžinta tapo — lai bylos ateitis kartoms apie lietuvių šiuolaikų gyvenimo kelią, svetur išlaikytą".

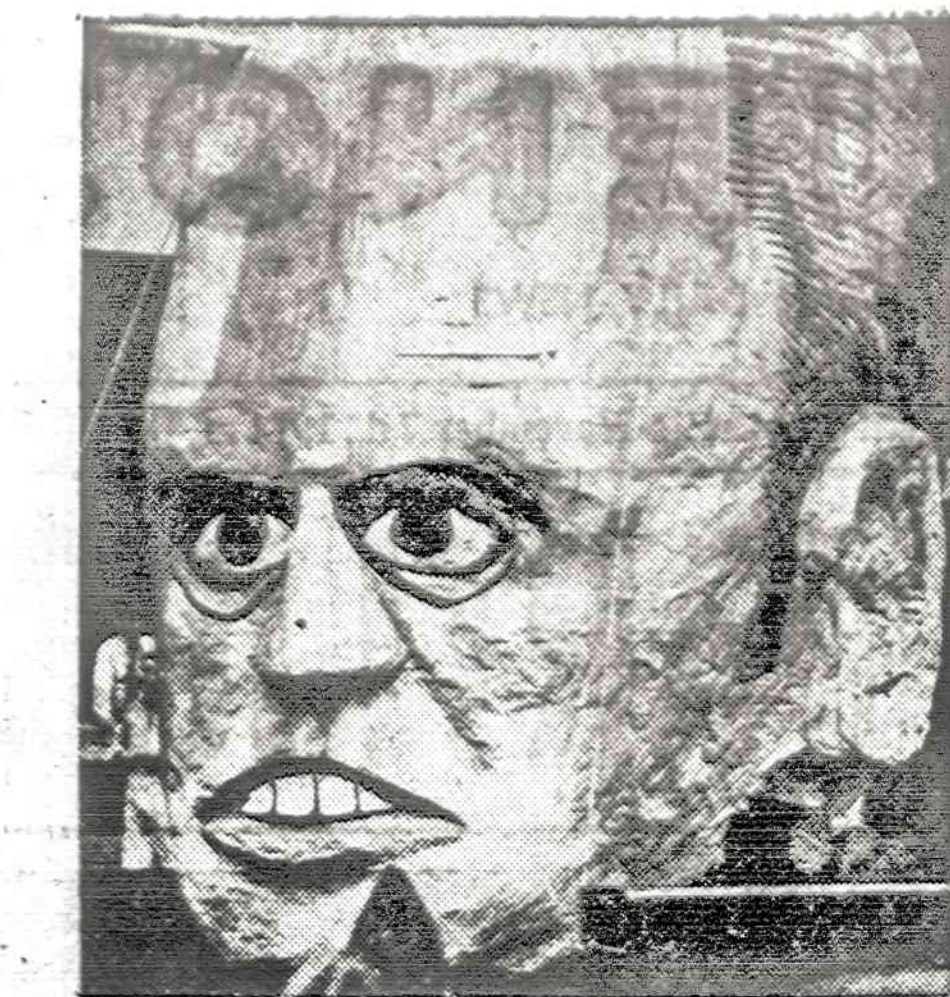
Ir tikslas panašus: pavaizduoti — aprašyti išėivio gyvenimą. Tik priemonės skirtingos. "Emigrantų dalios" knygoje beilestruota, daug meniškos kūrybos, o "Išėivio Dalia" — vieno žmogaus tikrą gyvenimo nuotrauką ir aplinkos nupasakojimą.

Rašo Juozas Kapočinskas trumpais aiškiais sakiniiais. Kalba gan gera, tik vienur kitur įmaišytas vienas kitas dabartinių žurnalistų mėgiamas ir nuvalkiotas žodis, be kurio knygoje būtų buvę nesunku apsieiti. Pvz., pasakymas (29 psl.) "gausra tuoj likvidavo". Daug gražiau būtų sakyti "gausra užgesino". Tas

"likvidavimas" taip jau spaudoje vadalojasi, jog yra ir paaukops iš senesniųjų ateivių girdėti, esąs naujieji ateiviai viską "likviduoja"... Lygiai spaudoje mėgiamas yra "pasirodymas". Tas žodis vartojamas kur jis tinka ir netinka. Tad, kodėl "Technikos žodžio" numeris pasirodė? (66 psl.). Juk sakoma, kad žvaigždė pasirodė ir dingio; juokdarys scenoje pasirodė ir nuejo, bet išspausdintas žurnalas liko, nedingo ir neišnyko.

Savo naująjį gyvenimą, kur prasidėjo Čikagoje, J. K. aprašo ne bendrais posakiais, bet sugeba pagauti ir pavaizduoti, jo supratimu, įdomiausias, kad ir smulkmeniškas detales. Taip kaip dailininko paveiksle žiūrima, ar išbaigtos detalės, sudarančios visumą, taip ir žmogaus gyvenime labai yra reikšmingos, kad ir menkiausios nuotraukos ir aplinkos dalys.

Aprašo jis, kaip santykiavo darbovietėje su kitais darbininkais ir su prižiūretojais, kokius nemalonus turėjo iš kaimynų, kai namą statėsi. Rodos, čia nieko ypatingo. Juk ir Lietuvoj prie darbų bernai susiremdavo, susibardavo. Ten ir neretas kaimynas su kaimynu nesutarė, nesikalbėjo ar dėl išartos ežės bylinėjosi. Tad, kas nuostabaus, jei ir Amerikoje panašių dalykų at-

New Yorko parade buvo ir ši figūra — prezidento Fordo popierinis biustas.

sitinka? Tačiau, kai J. Kapočinskas tokių nuotykių smulkmenas realiai ir vaizdingai aprašo, skaityti nenuobodu.

Pasirinktus nuotykius ar gyvenimo tarpinius aprašinėjamas J. K. ne tik juos vaizduoja, kaip jis matė bei suprato, bet neretai įvykių eigą smulkiau perkato ir net savaip samprotuodamas padaro tokių išvadų, su kuriomis nevisi skaitytojai sutiks. Pvz., baigęs inžineriją ir negavęs darbo mokslo baigtoje srityje, jis užkerta: "Išmėginęs įsitikinau, kad norint ko geresnio pasiekti, reikia ir jaunystės. Nei geri norai, nei pastangos, nei mokyklos diplomai Amerikoje nieko nereiškia. Juo niekas nesidomi".

Be abejo, tai jau labai asmenišką nuotykį ir asmenišką sprendimą, taikomas visumai. Tik stambiai vyresnio amžiaus žmonių keičia profesijas, išimokslinę pakeičia darbovietę. Yra ir tokių, kuriems nepavyksta, kurių pastangos, kaip ir J. K. neįvertintos. Be įvairių tokių atvejais pasisekimą lemiančių aplinkybių įtakos turi, kaip sakoma, ir laimė. Vienam pavyksta, kitam ne. Reikšmingas yra ir laikas — kokia ekonominė konjunktūra, kaip biznis eina, koks darbo jėgos pareikalavimas.

Pavyzdžiui imkime Čikagoje anais laikais inžinerių suorganizuotus braižytojų kursus, kurie minimi J. K. knygoje. Jaunuoliai tų kursų nelankė. Dauguma klausytojų buvo per 40 ar kai kurie per 50 metų persirite. Vieniems pavyko gauti braižytojo darbą, o kitiems nesisekė. Dar Čikagoje gyvendamas kalbėjau si su vienu nesėkmės ištiktu. Jis net kursų rengėjams priekaištavo, kad tik pinigų už kursus išleides, o darbo negavęs. Bet kuriems po tokių kursų pavyko darbą susirasti, tie dėkingi.

Pagaliau ir Lietuvoje diplomai kam irgi "nieko nereiškė". Humanitarai ir teisininkai gerokai vargdavo ir ilgai eilės laukdavo, jei protekcijos neturėdavo, kol gaudavo darban arba tarnybon paskyrimą.

Apie Amerikos mokyklas rašydamas J. K. pripažįsta: privačių mokyklų pranašumą. Privačių mokyklų valdžios pinigų negauna, tad jis įstatymu vadinama neįsitingais. Aiškina, jog tėvai, kurie leidžia vaikus į privatinės mokyklas, turi mokėti dvigubus mokesčius: savo pasirinktomis ir valdinėmis mokykloms, kuriomis nesinaudoja. O tai esąs "lyg dvigubas apiplėšimas tų, kurie rimtai stengiasi išmoksinti šeimą".

Šią problemą subjektyviai aiškindamas, J. K. prarado kitur jo knygoje vyraujančią šaltą galvosena ir susivaldymą. Kitur jis tokiais aštriais žodžiais nesivaido. Jei Kapočinsku patiktume, tai pritarume, jog tik į privatinės mokyklas savo vaikus leidžiantieji tėvai rimtai stengiasi juos išmoksinti. Na, o kas vykdo tą "lyg dvigubą apiplėšimą"? Pagal J. K. ir valstybinių mokyklų rinkimas ir privačių mokyklų mokesčių rinkimas yra "lyg apiplėšimas".

Svietimo reikalus liudijamas kai kur J. K. yra labai graži

žodžių skyrės Amerikos mokykloms ir mokslo įstaigoms. Vertėtų dar prisiminti naujojo gyvenimo pirmąsias dienas. Dar valstybei mokesčių nemokėję naujieji imigrantai galėjo veltui anglų kalbos mokyti įvairiose kursuose, įvairiose mokyklose. Mokytojam reikėjo mokėti. Patalpų švara ir šviesa kainuoja. Mokesčių pinigais tos išlaidos apmokamos. Tad, ar teisinga būtų, jei kas pafilosofuotų, jog toks veltui mokslo teikimas yra lyg mokytojų apiplėšimas?

Atsimenu, Čikagoje du kaimynai apsisprendė už privatinę mokyklą. Organizacija garbi, turtinga, bet vis stengėsi į savo mokyklą ko daugiau moksleivį priimti, daugiau pinigų išrinkti. Daugiau kaip po pusmečio tėvas atsitiktinai iš darbo išėjęs gavėję susitiko sūnų, kurs tuo laiku turėjo būti mokykloje. Išsiaiškino, jog berniokas jau daugiau kaip savaitę taip "mokosi": iš ryto nueina į pamoką, o kai mokytojai keičiasi jis išmauna iš mokyklos. Per moksleivių gausumą nebuvo kontrolės. Kitam kaimynui taip pat kažkas ten nepatiko ir kitais metais įjėdu savo vaikus, rimtai jų išmokslinimui besirūpinant, perkėlė į valdžios mokyklą.

Kitas atsitikimas. Mergaitė apsisprendė būti gydytoja. Pritarė tėvai. Stodama į privačią aukštesniąją mokyklą pasiprašė fizikos, chemijos ir kitų pamokų, t. y., tų mokslo dalykų, kurie bus naudingi, kai įstos į universitetą medicinos studijuoti. Mokyklos vadovybė prašomų pamokų neleido lankyti. Tėvas pasiteiravo, kodėl? Vedėja atsakė, jog ta mergaitė medicinos nestudijuos, gydytoja nebus, tegul mokosi šeimininkystės ir kitokios namų ruošos. Tėvams nieko kito neliko, kaip mergaitę perkelti į valdžios mokyklą. Ji baigė aukštesniąją mokyklą, baigė universitetą ir yra gydytoja.

Be abejo, tie atsitikimai nėra bendri, nepasitaiko visose privacinėse mokyklose. Juos čia paminėjau tik tam, kad parodyčiau, jog mokyklų pranašumą bendrais žodžiais, kaip J. K. daro, negalima nuspręsti. Problema yra sudėtinga. Ir valdžios mokyklose ir privatinėse mokyklose vienur aukštai ir gerai mokslas patstatytas, o kitur menkia.

"Išėivio Dalia" parašyta ne vien atsiminimais remiantis. Turėtas dienoraštis bei užrašai. Tad J. K. neretai nurodo metus, mėnesio ir savaitės dieną, aprašydamas, kur ką dirbo, kur keliavo, ką matė, kas atsitiko. Iš kai kurių tekstų matyti, jog naudotasi ir kitais žinių šaltiniais, pvz., enciklopedija. Be abejo, enciklopedinės žinios padidino knygos puslapių, bet jos bus naudingos mažiau apsisakiusiam knygos skaitytojui. Tik žinoma, jei iš kito leidinio sakiniai skolinami, tai nurodytina iš kito je paimiti. Knyga pajavairinta daugybe fotografijų.

Dar kartą pasisakau, jog knyga patraukli, perskačiau ją, kaip sakoma, be atsikvėpimo, per vakarą. Tačiau tuoj išvaizdon stogo Sibiro kankinių — Rūkiénės,

Bendruomenės krizė ir mūsų pareiga joje

JAV LB šiandien yra patekusi į tokią didelę krizę, kokioje ji dar niekada nėra buvusi. Čia pateikiamos pagrindinės mintys Dr. Z. Danilevičiaus pranešimo, padaryto 1974. XI. 3 d., Čikagoje, Marquette Parke, "Gintaro" svetainėje, Čikagos Lietuvių Spaudos klubo susirinkime.

Savo žodžio pradžioje Dr. Z. Danilevičius konstatavo, kad JAV LB šiandien iš tikrųjų pergyvena didelę, gilią krizę, dėl kurios turime susirūpinti visi šio krašto lietuviai, Bendruomenės nariai.

Jis atkreipė savo klausytojų dėmesį į tai, kad Čikagos LB apylinkėse yra pasireiškę dideli teisės laužymai, neteisėtumų, pvz., Marquette Parko ir Cicero apylinkėse visokiems riaušiniams nuvertiant teisėtai veikiančias, legalias valdžias ir išsirenkant neteisėtą vietą, kurioje turėtų vykti rinkimai. Tai buvo didelis Bendruomenės gyvenime sukrėtimas, pagilinęs krizę, kuri jau buvo prasidėjusi ir toli pasivariusi ankščiau, daug didesne apimtimi, visoje Amerikoje.

Ta krizė prasidėjusi dėl JAV LB vadų neteisėtų veiksmų ir netaktų santykiuose su kitomis organizacijomis, ypač gi su ALTu, jau nuo senai vykdytosi šio krašto lietuvių atstovavimą santykiuose su JAV centrine valdžios įstaigomis politiniams, t. y. Lietuvos laisvinimo klausimais ir reikalais.

Prelegentas pasmerkė tą Bendruomenės vadų neteisėtą veiksmą, tą lauzant savo ankstesnius susitarimus su ALTu, įsibrovimą į Washingtoną, pastebėdamas, kad tą įsibrovimą Bendruo-

Tautvairšienės ir kt. — atsiminimai, tad perskaityto imigrantų gyvenimo kelią šiuolaikui nebemačiau.

(Pabaiga)

menės vadai yra padarę, vedini ne viešojo, ne tautos intereso, o tik savo asmeninės garbės; siekdami ryšių su valdžia, su kongresmanais ir senatoriais, kas jiems atrodė labai gražu... Tai buvo šios dabar jau gilios krizės pradžia.

Toliau Dr. Z. Danilevičius nurodė kitas šios Bendruomenės krizės priežastis — tai Bendruomenės vadovybės pasyvumą, jos neregavimą dėl vad. bendradarbiavimo "su kraštu", kuris pradėjo mūsų reikštis labai pavojingomis formomis, kaip pvz., vežiojimu mūsų mažamečių vaikų į komunistines pionierių stovyklas arba važinėjimais lietuvių studentų į ne lietuvių kalbos kursus Vilniaus universitete, kurių progą tas mūsų jaunimas buvo nuodijamas okupanto propaganda.

Čia prelegentas atkreipė savo auditorijos dėmesį į lietuvių partizanų pasiaukojimą kovoje dėl Lietuvos laisvės, ir jų heroizmą toje kovoje, ką yra pripažinęs bei aprašęs ir Nikita Chruščiovas savo atsiminimuose ir, palygino juos su mūsų išėivio jaunimu, kurio tarpe turime jau ir tokių, kurie Lietuvos partizanų kovas su okupantu laiko mūsų išsigalvotas, tiktais mitais. Jis atkreipė dėmesį ir tą mūsų spaudą, kuri pa-

juokinėja Romą Kalantą, skelbia jį bepročiu, kad jis suidegino. Jis nurodė ir į vieną mūsų jauną profesorių, kuris skelbia tokias Romą Kalantą išniekinančias, jį įžeidžiančias mintis.

Tokius reiškinius mūsų lietuvių tarpe Dr. Z. Danilevičius laiko tiesiog skandalingais. Jis statė klausimą: kaip gali būti skleidžiamos, mūsų tokios "informacijos" ir nuomonės apie Lietuvos partizanų kovas, kurios Chruščiovo atsiminimų parašėte laikomos kone suklimu prieš okupaciją ir Lietuvos sovietizaciją, prieš komunizmą? Jis stebėjosi, kaip tas mūsų jaunas profesorius galėjo viešai įžeidinėti mūsų tautai savo gyvybę paaukojusį Romą Kalantą. Bet užvis labiausiai jis stebėjosi mūsų Bendruomenės vadovų pasyvumu, jos neregavimu į tuos reiškinis, į tą tautos didvyrių, savo gyvybes ant tautos aukuro paaukojusių Lietuvos jaunuolių ir kitų paaukojusiu išniekinimą.

(Bus daugiau)

NAUJIENAS
— TIESI BILTA —
Lietuvių tautai perla ir perla
ir praga mato tikrai per
NAUJIENAS

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Čikagietis išpūdzia okupuotoje Lietuvoje apsilankius. 101 psl. Kaina \$1.00.

J. Jasminas, A. KISS IN THE DARK. Pikantiški ir intymūs nuotykių aprašymai, pamitū iš gyvenimo. Lengvas stilius, gva kalba, gražiai išleista. 50 psl. Kaina \$2.50.

Kristijonas Donelaitis, THE SEASONS. Klasinės poemos "Metai" poeto Vado Rastenio vertimas. Gražus leidimas. 127 psl. Kaina \$3.00.

Dr. Juozas B. Kancius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLK V. auto bruoza, paliečiant to laiko Lietuvos valstybes ir jos kaimynų istoriją. 111 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Jauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairioms progoms. Jaa ir citas knygas galima įsigyti atsilankius i Naujienas arba atsiuntus čekį ar užskaitą perla.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelatu J. B. KONČIAUS knyga

ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.

Kietai viršeliais \$4.00, minkšti — \$3.00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knyga pasiūlysiu adresatui, jei prisiusite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažų deimantų spindintį žiedą, apkašo medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamazų įveda į gamtos vaizdą ir garsų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiose gamtos scenovaidžiuose svaioja juokauja ir verkia poetai, pajėgami išreikšti žodžiais jausmų ir mintų gėimes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis — Vaidiūnė, 2VAIGZDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.00.
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMES PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kiešinio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Butkus Juzė, EILERASČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIEŠNIA VETROJE. Eilų rinktinė, 168 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLUDI — LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Kairys, AUKSINE SEJA. Eilėraščiai, 88 psl. \$2.00.
7. Nėdas Rastenis, TRIJŲ ROZIŲ SVENTE. Eilėnuo pasakojimai apie išėivius lietuvių senovės laikus, su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
8. Nėdas Rastenis, THE FOREST OF ANKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių šilelis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santveras, ATDARI LANGAI. Runktinė lyrika, 187 psl. \$3.00.
11. Stasys Santveras, AUKOS TAURE, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Sagatas, SAULELEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eilėnuo kūrinių, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Grudis, AGUONOS IŠ SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR SVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BŪK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti i Naujienų raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar pinigini orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios paduos bet kokią knygų spintą ar lentyną.

K. Bielins, PENKTEJI METAI, gražiai įrišta, 592 psl.	\$4.00
K. Bielins, DIENOJANT, gražiai įrišta, 484 psl.	\$4.00
Prof. Vac. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai įrišta, 481 psl.	\$7.50
Prof. Vac. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 psl., įrišta — \$3.00, minkštais viršeliais — \$2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — \$3.00, minkštais viršeliais — \$2.00	\$2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p.	\$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 psl.	\$5.50
Kipras Bielins, GANA TO JUNGDO, 492 psl., minkštais viršeliais.	\$5.00
Juozas Liūdžiūnas, RAŠTAI, 250 psl.	\$3.00
P. Liūdžiūnas, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIŪDŽIŲ, 88 psl.	\$1.00
Janina Nerūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai, 170 psl.	\$3.00
M. Gudulis, POVILAS MILERIS, biografijos bruožai 232 puslapiai	\$3.00

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

It's a question of maturity.

A lot of people don't buy U.S. Savings Bonds because they think it takes them 10 years to mature. Take another look. The old green Bond ain't what it used to be. Now Bonds mature in less than 6 years.

That's one reason Bonds are so popular nowadays. They're simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special.

U.S. Savings Bonds. Maturity at 5 years, 10 months. If you don't

want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

Bonds mature in less than six years. Now U.S. Bonds pay 5 1/2% interest when held to maturity. If you want to cash in your Bonds, you can cash them in at any time. Interest is paid quarterly, and Bonds can be cashed in at any time.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

VOKIETIJOS NACIŲ "GLOBOJE" PRIE APKASŲ

Rašo P. B.

(Tęsinys)

Nutaikęs momentą, kada rudžiai nuėjo toliau, atsiskyrė už kalmėto sodyboje. Pasibeldžiau į duris ir, mano nustebimui, pasigirsta iš vidaus: "prašau". Pasirodo, kad čia gyvena lietuvių pabėgėlių šeima, mane pavašino šilta sriuba ir virta jautiena. Jau pora savaičių kaip jie čia.

Gretimame stambiam ūkyje, gyvena Burgermeisteris (seminas). Už tai, kad ši lietuvių šeima naudojasi maisto produktais, kaip tai, mala malūne grūdus, kepa duoną, piau na pagal reikalą ūkio kur riebesnė telyčia, ar jauti, verda kiaušinius ir t. t., turi burgermeisterio priežiūroje nuimti nuo daržų daržoves, kultū jautus, ir kitokius ūkio darbus atlikti. Jiems joks gyvenimas patinkas ir jie man čia pagyventi, kol frontas priartės, o paskui trauksis toliau — gilyn į Vokietiją. Aš juos išpėjau, kad vėliau gali būti jau per vėlu, kad bolševikai staigiu puolimu gali juos čia užklupti ir apšauti. Tačiau ir aš ir jie kiekvienas turime sava galvą ir savaip galvojame. Jie pasipašakojo, kad tą patį vakarą piau telyčia ir, jeigu mes norim mėsos, galim vakare ateiti pas juos ir jie duos ne vienam, kartui išsivirti, bet daugiau. Padėkojė už tai, skubiai vėl nepastebėtas grįžau prie apka-

sų ir papasakojau draugams apie tai. Pabaigus dienos darbą grįžome į mūsų būstinę, stojome į eilę gauti sriubos davinį. Sulaukus vakaro ir pritemus, ginkluotų patrulių nepastebėti, aš, Kostas ir Adolfas, tiesiai per laukus atsiskyrėme pas lietuvių ūkyje. Jie mums į maišą įdėda visą telyčios koją su kumpiu.

Skubiai nešdinomės, kad kartais rudžiai nepastebėtų mūsų nešančio namie ir nepradėtų mus "medžioti", tokiais atvejais labai smarkiai sumuštavo. Laimei, viskas pavyko puikiai ir niekieno nepastebėti grįžom. Parsinešę mėsos virėme, pridėdami bulvių ir morkų, ir pasigaminome puikią vakarienę, o po to užkandome šviežios mėsos iki sočiai. Taip, kiekvieną dieną grįžę iš darbo, "darbavomės" prie katilo, o po to skaniai miegodavome.

Tokia mūsų padėtis neilga: vieną vakarą kieman iš fronto privažiavo karšikų dalinių; judėjimas didelis ir padėtis keista. Bolševikų lėktuvai suka ratu. Iš netoliese esamo lauko aerodromo pakyla, kurie dar spėjo vokiečių lėktuvai, tačiau jie į kautynės nestoja, gi nespejusių pakilti — bolševikai subombarduoja ir jie dega ant žemės. Vokiečių priešlėktuvinė artilerija apšaudė bolševikų lėktuvus, kulkos švituoja ore, tačiau nepataiko ir nė vie-

Viena didžiausių pasaulio reklaminių iškabų yra New Yorke. Aštuoni dešimtys dirbo 1,400 valandų ir sunaudoję 125 galionus dažų, kol nudažė šią cigarečių pakelio reklamą ant namo sienos.

nas iš jų nekrįsta žemėn.

Rudžiai neramūs: laksto prie telefono. Staiga komanda skubiai pasiėmus savo daiktus rikiuoti kieme kelienei toliau užfrontė. Rudžiai pasikinkė tris porinius vežimus arkliais ir kolonos priekyje išvažiuoja, o paskui — apkasų kasėjų kolona. 18-kai lietuvių įpareigoja paimti vesti su savim po karvę. Karvės jie naudojo pienui sau, tik ne mums. Savo kuprines, leidžia pasidėti į jų vežimus. Padedu savo čemodanėlį ant vežimo ir tempiamės su tom karvėmis.

Jau čia pat ir įstrutis. Autostrada, vedanti link Karaliaučiaus, užimta kariuomenės keilėmis eilėmis, traukiantis visomis ginklų rūšimis. Šiuo momentu užskrenda bolševikų lėktuvų bent kelios eskadrilės. Bombarduoja ne tik miestą bet ir kelią, kur traukiasi kariuomenė ir draug čia pat ir mes su tom rudžių karvėmis. Mieste pasigirsta didelis sprogimas, kyla į viršų dūmų ir liepsnų kamuoliai. Paleistos iš lėktuvų bombos, saulėtą dieną aiškiai matomos ore virš mūsų galvų, tačiau vėjo nešamos, krinta kiek nuošalniai. Mes gi, palikę karves slepiames kalno šlaite. Vokiečių tankai, nestodami į mūsų rieda keliu ir vienai karvei užėjus skersai kelio, parmuša ją ant žemės ir rieda savo galiniais vikrais per ją, padarydami lyg kokį blyną kraujo klane.

Viena lėktuvų bomba pataiko ant užsigrūdusio kelio ir ištaško karius ir vežimus aplinkui. Kraujas, dejavimai ir mirtis skina gyvybes. Kiekvienas save kiu momentu gelbstisi sava. Pasinaudoję kelių sekundžių protariu, sprunkame į saugesnę priedangą, kol bolševikų lėktuvai apsuka ratą ore.

Atlikę savo uždavinį, nuskynę keletą gyvybių, lėktuvai nuskrenda, o mes susibu-

riame ir traukiame Karaliaučiaus link, greta kariuomenės dalinių. Žengiamo be sustojimo ir atsipalaidavę nuo rudžių, kurie važiuoti nudūmė gan toli ir tik iš už 20 kilometrų nuo mūsų atsiuntė dviratinką, nurodydami mums eiti į Friedlandą.

Deja. Mes dabar pasijuntame nebe jų "globoje" ir nešdinomės savo keliu. Užsukame į Labiau (Labunavos) miestelį, nakvynei. Tuščiame vokiečio gyvenamajame namė taisomės nakvoti, dairomės, ar nerasiame vokiečio paliktų maisto produktų. Randame bulvių. Aš gi savo kuprinėje, žinau, turiu taukų. Pasigaminame bulvinę košę. Mieste kituose pastatuose ir kiemuose pilna vokiečių karinių dalinių. Išsiverdame bulvių, sumaigome į košę, pašildome taukų, pridėdami ir košę ir, rodos, tik valgyk.

Staiga vienas iš mūsų, buvęs kieme, įbėga į kambarį ir praneša, kad bolševikai mies to pakraščiuose ir iš kulkosvaidžių apšaudė, kad kariuomenės daliniai, kurie čia pat buvo apstoję, skubiai išbėgė iš miesto. Išbėgu laukan įsitinkinti kas dedasi. Girdžiu bolševikų kulkosvaidžių čia pat miesto pakraščiuose šaudant.

Skubiai grįžęs į kambarį stveriu savo kuprinę, į ranką bėgame iš miesto. Iš mūsų grupės 13 asmenų draug su manimi bėga tik 4 lietuviai, o kur kiti dingo, nežinau. Tik ką išbėgęs iš miesto bolševikai leidžia serijas iš kulkosvaidžių ir, taip sakant, lipa mums ant kulnų, nes vokiečių kariuomenė neatsisauko. Matydamas, kad nėra nei laiko, o pats momentas išsklaido ir alkį, tad metęs puodą su koše pasijuntu lengviau galįs bėgti. Bėgame kokius porą kilometrų. Aptilta bolševikų kulkosvaidžiai.

Jeinamė į autostradą ir žengiamo normaliu žingsniu. Visą naktį einame ir tik prieš aušrą pasijuntame nuvarę ir reikalingi poilsio. Užsukame pas ūkininką ir pasibeldžiame į duris. Ūkininkas net durų neatidaro, pasako mums eiti į daržinę nakvynei. Atidarome duris. Kampe stovi arklys, aplinkui truputį šiaudų, kur sugulame. Truputį užsūstame, bet šaltoka, taigi ir miegas nemalonus, bet vistiek kelias valandas pailsime ir jaučiames geriau.

Pakilę pasiimame savo kuprines ir žengiamo autostrada. Padarome kokią 20 kilometrų

kelio. Ir taip be geresnio poilsio kojos sunkiai betarnauja. Vokiečių kariuomenės daliniai, likę užpakalyje, traukia Karaliaučium. Pakelėje matome ūkininko sodybą, o kieme pakinkytos porinis vežimas, pilnas prikrautas. Bematant ūkininkas su šeima išvažiuoja.

Užsukame į čia. Puikus ir dar šiltas butas, tik jau viskas suversta, sujaukta. Tvirtė girdisi bliuonant karves. Juozas pasiėmęs kibirą, nueina į tvartą ir grįžta su pilnu kibiru pieno. Spintoje virtuvėje randame makaronų, ir keletą nedidelių gabalėlių kumpio. Išsiverdame makaronų sriubos, skaniai pavalgome ir sugulame į tuščias lovas poilsio. Pabundame po kelių valandų, nes rūpestis neduoda ramybės.

Adolfas kalbina mūs pasi- likti čionai iki ateis bolševikai, o paskui, galėsime grįžti į Lietuvą. Mat jis vokiečių okupacijos laikais buvo išvežtas į darbus Vokietijon, taigi jo keliai truputį skirtingi, negu mūsų kitų. Mums gi kitiems norisi kaip galima greičiau išlįsti iš šios fronto zonos ir pasiekti vakarų frontą ir ten kuo greičiau patekti amerikiečių ar anglų okupacinių zonon. Tai mano ir kitų, išskyrus Adolfą, tikslas. Prieiname kryžkelę, kur Karaliaučiaus autostrada kerta Elbingo autostradą.

Čia vokiečių lauko žandarmerija visus civilius pabėgėlius ir kai kuriuos kariuomenės dalinius nukreipia Elbingo kryptimi. Į Karaliaučių įsileidžia tik kai kuriuos kariuomenės dalinius. Pasukame Elbingo link. Kariniai motorizuoti daliniai aplenkia mus. Tikimės, kad gal pavyks pro Elbingą pralįsti, bolševikams nespejus prieti prie jūros ir atkirsti praejimą. Einame ir kalbamės. Pralenkia mus vokiečių iš Rytprusių pabėgėlių vežimai.

Nuo vieno porinio vežimo, kur sėdėjo vidutinio amžiaus moteris ir kokių 13 metų berniukas, moteris mus užkalbino lietuviškai. Mat ji girdėjo mus lietuviškai kalbant. Pasirodo, kad ji esanti Klaipėdos krašto gyventoją, kurios

vyras tarnauja vokiečių kariuomenėje. Ji pasiūlė bent dviem iš mūsų sėsti į jos vežimą ir būti vežėjais, nes jos sūnelis dar nesugebąs suvaldyti arklių. Mielai jos pasiūlymą priėmėme.

Aš tuojau užsukau ant vežimo, o paskui mane ir — Adolfas. Maisto produktų ji turinti prisidėjusi pakankamai ir užteksią mums visiems keturiems. Mus, atitrūkusius nuo rudžių virtuvės ir tik atsitiktinai kur ką nors pasigaunam, čius užkasti, toks šios moters pareiškimas maloniai nutiekė.

Kiti mūsų, sėdę į vokiečių kariuomenės sunkvežimį nuvažiuo, tik atsiveikimui pamosikavo mums rankomis. Vienas jų, vardu Kostas, kurio trys broliai yra atvykę į Chiagą, yra žinoma, kad 1945 metais tarnavo bolševikų armijoje. Matyt, bolševikai apsupo jį draug su vokiečių kariuomenės daliniais prie Karaliaučiaus ir apmūndiravę, pasiuntė į frontą.

Klaipėdė supranta mūsų padėtį: ištraukia iš krepšių rū-

kyto kumpio, atsiplauna savo sūnui ir po didelį gabalą — man ir Adolfui. Atriekia duonos. Valgomie pasigardžio dami, nes jau senokai tokių skanumynų bergavome.

Taip važiuojame be sustojimo apie 30 kilometrų ir jau netoli Zinte miestelio randamės. Vakaras. Pradėjo temti. Užsukome į ūkininko sodybą. Vokietė, pasikalbėjusi su ūkininku liepė mums iškinkyti ir pašerti arklius daržinėje, o patiems ateiti į gyvenamąjį namą. Ją su sūnum ūkininkas priima pas save į kambarį, o mums nurodė kitą šiltą kambarį.

Užkandame kumpio, suvirštamę prie stalo ant kietų suolų. Anksti rytą pakilę, pagirdėme ir pašėrėme arklius, užkandame kumpio su duona ir kinkome arklius tolimesnei kelienei. Stebiu judėjimą autostrada ir man atrodo, kad kažkas šiandienai netaip: visi karšiki daliniai traukia Karaliaučiaus kryptimi. Traukia ne tik atskiri daliniai, bet ir pavieni kariai.

(Bus daugiau)

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje:

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Sidlauskio knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos ir krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEILKLA

154 psl. knyga. Kaina \$2.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būdina kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos, bet ir Europos istoriją. Lietuvoje gyvenusių ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užtekti "Naujienos" prašomas persiųsti \$2.50 čekį arba Money Orderį, pridėdant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knyga pasijusime.

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį — Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo pasakojimų. Dabar jie gali pasikaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasikaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemos ar vasaros pasikaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMĄ — Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradijūs kiekvieną, kas ji atsimena ir pažinojo, o naujesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo ANTANO RŪKO lengvas, vaizdus, gražia literatūrine forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išeivių šviesuolių gyvenimu ir jų kieta, ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaitio — Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENOS" ADMINISTRACIJOJE

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapažinskas, ŠIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiant Lietuvai, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovylose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Mūsų tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nestiprus komunizmo klastingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETIS ISPODZIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdūs aprašymai ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ka jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kurašis, MAGIŠKŲJŲ KILIMŲ Į VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kurašis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS. Autoriaus pastabuma neapgauna turistų ir agitpropos propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Vincas Zemašis, LIETUVIŲ ETNINIO SIENŲ KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Zemašis, LIUBLINO UNIJO SUKAKTIES PARAŠTĖJE. 84 psl. Kaina \$1.50.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

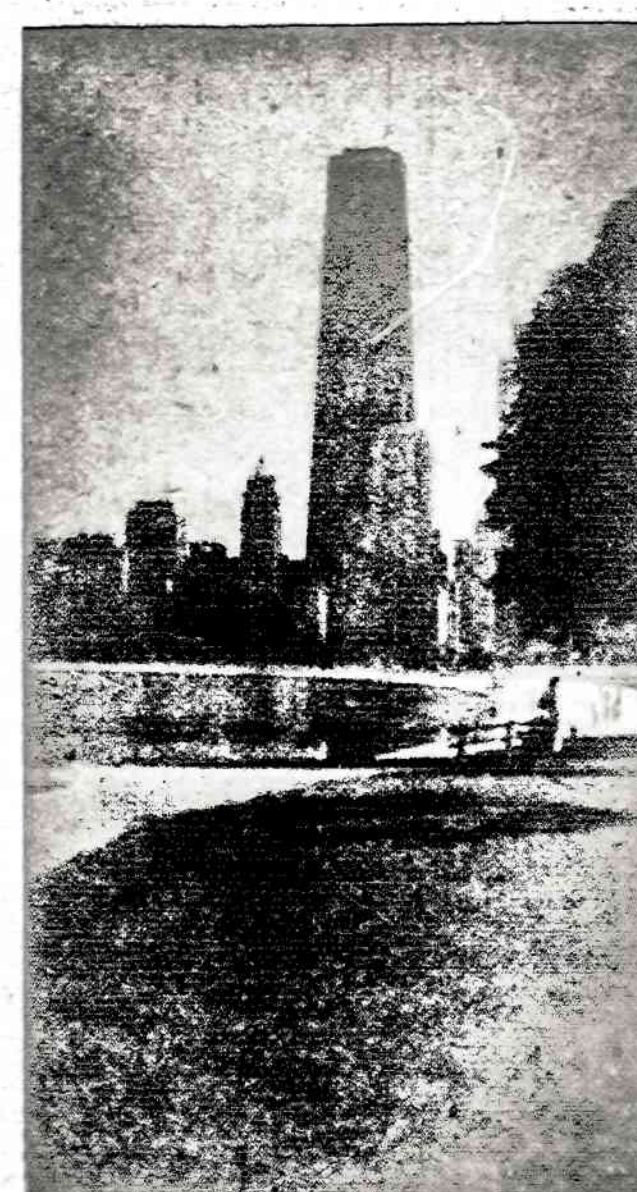
Ansambliai, choral, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostimius nuo mesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

	PER ANNUM:
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE
	4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE
	36 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicago ir priemiesčiuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$5.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$5.00
NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Demokratai laimėjo

Praeitą antradienį rinkimus visame krašte laimėjo demokratai. Jau prieš rinkimus buvo aiškiai matyti, kad krašto gyventojų nuotaikos kryo nuo respublikonų. Pirmas žemyn pradėjo leisti viceprezidentas Spiro Agnew. Jei jis nebūtų tiek pamokslavęs ir nurodinęs kitiečiai, ką jie turi daryti ir ko nedaryti, tai jo nuslydimas nebūtų palietęs tokio didelio gyventojų skaičiaus. Kada krašto gyventojai pamato pamokslininką įstatymų laužytoją eilėse, kada jis pats prispajįsta prie kyšių ėmimo, o liudininkas teismui aiškina, kaip jis tuos kyšius vėžęs į viceprezidento kabinetą, tai kiekvienam buvo aišku, kad pakalnė slyns ne vienas viceprezidentas. Visi galėjo jausti, kad jis trauks žemyn ir kitus partijos narius.

Respublikonams nepadėjo ir prezidentas Niksonas. Pats didžiausias jo nusikaltimas — nemokėjimas pasirinkti gerų patarėjų ir ištikimų bendradarbių. Jis apsi- statė tokiais patarėjais, kurie jį patį įvėlė į pinkles, i kurias jis neturėjo kojos iškelti. Ištikimiausieji Niksono patarėjai teikė demokratų kontroliuojamam kongresui faktus, kurie galų gale ir patį Niksoną ištūmė iš prezidentūros. Ir vėl, lemiamą smūgį Niksonui krito patys respublikonai, vadovaujami senatoriaus Barry Goldwater, kai Baltuose Rūmuose jam pranešė, kad kongrese jie daugiau nebegali jo remti. Nei kiek Niksonui nepadėjo ir magnetinės juostelės, kurių jis tiek daug sugadino, bet kurių nemokėjo tinkamai panaudoti.

Prezidentas Gerald Fordas stengėsi pataisyti buvusios administracijos padarytas klaidas, bet jis jau buvo bejėgis. Buvo dienų, kad jis pasakydavo po dvyliką kalbų, bet tos kalbos neįtikino klausytojų. Prezidentas suprato krašto gyventojų nuotaikas. Pradžioje jis stengėsi mažinti buvusių respublikonų partijos vadų suklumpimo gylį, o vėliau jis jau aiškiai nuo buvusios administracijos atsirubežiavo, bet visa tai nepagelbėjo. Krašto gyventojams jau užteko Watergate bylos. Jie norėjo naujos, švarios, teisingos pradžios, kad reikalai būtų tvarkomi pagal veikiančius įstatymus, o ne pagal kelių vadų užgaidas ir išrokavimus.

Antradienio rinkimų metu respublikonams duotas skaudus smūgis. Atstovų rūmuose jie ir anksčiau neturėjo daugumos, bet dabar jų skaičius dar mažesnis. Atstovų rūmuose buvo 248 demokratai ir 187 respublikonai.

TIESA NUGALĖJO, LAISVĖ LAIMĖJO

Simo Kudirkos keturių metų agonija ir laimėjimas teikia viltį visai tautai

Reikšminga lapkričio penktą dieną, visai Amerikai, (Senatorių, kongreso atstovų, gubernatorių ir kitų aukštų pareigūnų rinkimai) lietuviams dvigubai

Naujuose atstovų rūmuose bus 298 demokratai ir tik 142 respublikonai. Demokratai galės bet kurį prezidento vetuotą įstatymo projektą praveisti. Svarbiausia, kad rinkimus pralaimėjo visa eilė įtakingesnių respublikonų teisininkų. Prakišo visi respublikonai, kurie buvo paskirti į komitetą Watergate bylai nagrinėti. Rinkimus pralaimėjo ilgus metus kongrese buvęs respublikonas Landgrebe, nustatinėjęs partijos politiką. Respublikonai pralaimėjo keturias gubernatūras, rinkimų dieną perėjusias į demokratų rankas. Rinkimus pralaimėjo patys atakliausi Niksono rėmėjai: Wiley Mayne, iš Iowa, David W. Dennis iš Indianos, Joseph Maraziti ir Charles Sandman iš New Jersey, ir Harold V. Proehlich iš Wisconsin. Jie siūlė apkaltinti Niksoną, kad jis galėtų pasiaiskinti, kuriais sumetimais jis ėmėsi teisė priešingų žingsnių, bet prezidentas pasitraukė nepasiaiškinęs. Jie buvo įsitikinę, kad prezidentas galės įtikinti senatorius, bet jis neturėjo progos to padaryti.

Veik visuose didesniuose Amerikos miestuose ir pramonės centruose laimėjo demokratų partijos atstovai. Demokratai laimėjo Chicagoje, Detroite, Bostone, New Yorke, Pittsburghe ir kitur. Philadelphia gubernatorių Milton Sharp savo štabe suruošė didelį džiaugsmo pokylį, pareiškdamas, kad per 99 metus jis yra pirmas gubernatorių, išrinktas antram terminui. Iki šio meto pilsburgiečiai gubernatoriaus ilgiau nelaikydavo. Tuo tarpu Milton Sharp pavyzdinčiai administravęs valstijos reikalus, didele balsų dauguma perrinktas toms pareigoms.

Illinois valstijoje demokratai didele balsų dauguma išrinko senatorių Adlai Stevensoną dar vienam terminui. Respublikonai buvo parinkę patį geriausią kalbėtoją, adv. George E. Burditt, bet jam buvo labai sunku įtikinti klausytojus. Sen. Stevensonas gavo veik dvigubai daugiau balsų, negu respublikonų kandidatas.

Labai plačią rinkiminę kampaniją varė milijonierius Peter B. Bensingers. Garsinimus visiems davė, išskyrus lietuvių, bet ir jis rinkimų nelaimėjo. Bensingers labai norėjo būti Cook apskrities šerifu, bet žiauriai pralaimėjo. Dabartinis šerifas Richard Elrod laimėjo rinkimus didele balsų dauguma. Chicagoje, laikraščiu einant į spaudą, dar ne visi balsai buvo suskaičiuoti, bet lietuvių gausiai apgyventame Marquette Parke demokratų kandidatas Elrod gavo 9,200 balsų, o respublikonų siūlomas Bensingers gavo tik 4,050. Lietuviams gerai pažįstamas Cook apskrities tarybos pirmininkas George W. Dunne gavo 9,966 balsus, o respublikonų siūlomas kandidatas tesurinko tik 2,686 balsus.

I Chicago sanitarinį distriktą patikėtinais išrinkti trys demokratai. Gaila, kad Oksas, kandidatavęs respublikonų sąrašė, nebuvo išrinktas. Tuo tarpu teisėjas Alfonso F. Wells, nežiūrint į kelių advokatų prieš jį vestą propagandą, didelės balsuotojų daugumos buvo paliktas teisme dar vienam terminui.

Demokratai laimėjo rinkimus. Dabar jie turės parodyti, kokių priemonių jie imsis infliacijai sustabdyti ir užsienio politikai vest.

is vergijos ir yra pakeliui į laisvę, ir jau atskrido į New Yorką ir laukiami lietuvių sostinėje — Chicagoje.

Tai yra džiugi naujiena visiems lietuviams — ir lietuviams pasaulyje, ir paverčiams tautynėje, taip jau džiugi Lietuvos ir lietuvių draugams Jungtinių Valstybių Kongrese, visuomenėje ir spaudoje, kur kankinui Simui Kudirkai, jo šeimai ir visai tautai buvo reikiama didelė užuojauta ir laisvės linkėjimai ne vien žodžiais, bet ir veiksmais, ypač Amerikos Balsas, kurs apie kiekvieną svarbesnį lietuviams įvykį kongrečiausiai oro bangomis perduoda žinią iki laisvojo pasaulio ištroškusiems mūsų broliams ir seserims rusų komunistų paverčioje Lietuvoje.

Kaip viskas prasidėjo

Pirmasis, Chicago pasiekęs pranešimas buvo, kad prie Massachusetts krantų, netoli Martha Vineyard (Martos Vynuogyno) antradienį, lapkr. 25 d. įvyko šlykštūs įvykiai, kurio kaltininkai turėtų būti griežtai nubausti. Vienas lietuvis, kurio vardas — pavarde nežinomi, pirmadienį, 4 val. po pietų iš sovietų žvejų laivo išoko į JAV Pakrančių Sargybos laivą, kutę "Vigilant". Lietuvis buvęs radijo operatorius sovietų žuvų apdirbimo laive, kurio vardas neminimas. Amerikos laivo kapitonas komandieris Ralph Eustis ėmė derėtis su rusais, kurie reikalavo lietuvių išduoti. Kelis kartus laivo kapitonas susirio su Pakrančių Sargybos įstaigomis. Po aštuonių valandų derybų su rusais, lietuvis vidurnaktį buvo rusams išduotas. Liudininkai matė, kaip rusai tą lietuvių mušdami, surišę rankas, nusivėrė į savo laivą.

Kaip buvo gėdingo išdavimo sukrėsta ir sujaudinta visa Amerikos lietuvių visuomenė ir jos informacijos priemonės — radijas ir spauda galima dabar įsivaizduoti iš dienraščio Naujienų, kurios per dešimtį dienų stambiosios antraštės buvo apie JAV Pakrančių Sargybos negalėtingai sovietų budeliams i nagaus atiduoto laisvės maldavusio lietuviu byla.

Per ištisas 10 dienų pirmojo Naujienų puslapio 7 skiltį antraštės skelbė: Amerikiečiai išdavė sovietams lietuvių; Kas kaltas dėl pabėgimo išdavimo?; Reikalauja nubausti bėglio išdavęją; Lietuvių protestų banga įvyko šalyje; Prezidentas įsakė ištirti visą įvykį; Voice of America painformavo Lietuvą; Naujos prezidento taisyklės bėgliams; Pakrančių Sargybos karininkams gresia karinis teismas; Amerikos protestas Sovietų Sąjungai; Du komitetai ti-

ria Kudirkos išdavimą; Reikšmingi Amerikos Lietuvių Tarybos vizitai Washington; Adm. Ellis ir kap. Brown paleisti pėsi- sion.

Ypatingos lietuvių tautos padėkos nusipelnė mūsų brolių tautos narys Robertas Brieze, pats pabėgėlis nuo maskolių, dabar Seaford Products Association prezidentas, kurs dalyvavo Pakrančių Sargybos kuteryje Vigilant tuo metu vykusioje amerikiečių ir sovietų žuvų pramonės atstovų konferencijoje, kurs matė Kudirkos drąsų ryžą pabėgti iš sovietų žvejybos laivo, girdėjo jo maldavimą leisti pabėgti iš vergijos į laisvę, taip pat matė kaip Vigilant ileisti uniformuoti, tur būt, enkavėdistai amerikiečių akysse Kudirką iki sąmonės netekimo primušė, suraišiojo ir nusitempė į savo laivą, pavadintą okupuotos Lietuvos vardu "Sovietkaja Litva". Jei ne Robertas Brieze, ta žiaurioji beširdė drama tikriausiai būtų nuslėpta ir laisvės siekęs lietuvis būtų raudonųjų budelių patyloomis likviduotas.

Pasipiktinimas ir protestai dėl išdavimo

Žinia apie amerikiečių Pakrančių Sargybos vadovybės pasieligimą su lietuviu pabėgėliu, kuris išokęs į kutę "Vigilant" paprašė politinės globos ir vėliau, po aštuonių valandų derybų su rusais, buvo jėga atiduotas rusams, sukėlė didelį Baltijos valstybių lietuvių nusivylimą ir pyktį. Lietuvių organizacijos New Yorke Clevelande ir Chicagoje surengė protesto demonstracijas. Visai Kudirkos gelbėjimo akcijai vadovavo Amerikos Lietuvių Taryba.

I New Bedford, Mass., mieste, kur yra Pakrančių Sargybos admirolo Ellis štabas, suvažiavo apylinkėje gyvenantieji lietuviai, latviai, estai ir didelė daugybė amerikiečių, kurie buvo pasipiktinę JAV pakrančių sargybos Pirmo Distrikto vado adm. Ellis nutarimu atiduoti pabėgusį lietuvių rusams ir protestuoją prieš tokį žiaurų tremtinio atidavimo būdą. Demonstrantai reikalavo tuojau atleisti iš pareigų adm. Ellis, kaip neturintį jokios nuovokos apie dabartinius tarptautinius santykius ir neturintį žmoniškumo jausmo. Demonstrantai priėmė rezoliucijas ir pasiūlė Washington, D. C., reikalavimus tuojau atleisti adm. Ellis iš užimamų pareigų ir paruošti instrukcijas, kad ateityje pakrančių sargybos vadai žiauriai nesielgtų su politinės globos reikalaujančiais žmonėmis.

Šeštadienį, lygiai 12 val., Bostone įvyko kita didelė demonstracija ties federalinės valdžios namais, Bostono gyventojai pro-

testavo prieš žiaurų federalinės valdžios atstovų elgesį su pabėgusiu lietuviu. Adm. Ellis kaip žinoma įsakė pakrančių sargybos laivo "Vigilant" kapitoniui Eustis išduoti pabėgusį lietuvių radijo telegrafistą. Jis buvo surištas ir išduotas rusams, kurie amerikiečių akivaldoje pradėjo jį mušti ir spardyti.

Visą penktadienio naktį atskingiai Bostono lietuviai ruošė plakatus, kad šeštadienio demonstracijose galėtų išdėstyti federalinei valdžiai savo nepasitenkinimą dėl pabėgusio lietuviu išdavimo. (B. d.)

BRANGIAUSIA DOVANA

Praeitą antradienį Chicagoje įvyko naujiems Amerikos piliečiams pilietybės pažymėjimų įteikimas. Chicagoje, kasmet naturalizuojama nuo 8,000 iki 10,000 naujųjų ateivių.

Barbara Reynolds, Chicago Tribune reporterė, savo trumpą reportazą apie naujųjų piliečių naturalizaciją pradeda lietuvių. Antrašte "Jo laisvė — didžiausia dovana" rašoma: "D. Sudžius savo didžiausią dovana — pilietybės pažymėjimą išidėjusi ir padėvėta paauskuotą dėžutę baigė savo gyvenimą komunistinėje santvarkoje ir pradėjo gyventi laisvoje, demokratinėje santvarkoje.

Sudžius, 52 metų, gimęs Tauragėje, Lietuvoje, išstruko iš sovietų valdžios prieš penkerius metus pareikšdamas valdžiai kad nori aplankyti savo draugus. Jis niekad nebegrižo.

Antradienį per priėmimą, suruoštą naujai naturalizuotiems piliečiams Šv. Petro bažnyčios auditorijoje, Sudžius turėjo pirmą progą pareikšti savo priešai Jungtinių Valstybių vėliavai. Jis pasakė kalbą baigdamas žodžiais: "Dieve laimink Ameriką"; visi ten buvusieji žinojo kaip giliai jis tai jautė.

Naujai naturalizuotieji piliečiai i oficialų pasveikinimą atsiliepė prakalbomis ir asaromis; jų vėdais riedėjo džiaugsmo asaros patapus JAV piliečiais.

Dantų pasta šunims

To betruko. Dr. Ursula Dietrich, Vokietijoje gimusi dantistė, pagamino šunims dantų pastą, kurią pavadino "Doggy Dent". Pasta apsauganti šunų dantis nuo gedimo ir būna nuo smarvės... "Doggy Dent" pasta turinti jautienos mėsos prieskonį.

"Šunys turi tas pačias problemas kaip ir žmonės", pasakė šunims dantų pastos išradėja.

VARDYS IR ŠOVA APIE RAŠTIKIO ATSIMINIMUS

Rašo JONAS AUGUSTAITIS

20

Be to, tauta nepasitikėjo savo vadais, buvo susiskaldžiusi tarpusavyje ir 1871 m. įvyko neišvengiamas ir užtarnautas Prancūzijos pralaimėjimas" (ibid.). Dviem sakiniams išsprendęs pasaulinio masto problemą, šova "įrodė", kad Lietuvai reikėjo ginkluotis? ...

Toliau, kaip tik paliesdamas kariuomenės ir politinės vadovybės santykius, šova, pradėdamas savo tarnybą Vyr. Štabe, išvardija to laiko Štabo karininkus ir sako, kad tai buvę "paskirų sričių tvarkytojai, karinės vadovybės patarėjai — asmenybės", žinoma priešakyje su gen. Kubiliūnu.

Toliau: "Tų metų rudenį, dėl susidėjusių įvykių ir gen. P. Kubiliūno pašalinimo, (visai neužsimindamas apie Kubiliūno perversmą, t. y. 1934 metų birželio mėn. 7 d. J. A.), kariuomenės vadovybė ir Štabas pagrindinai pasikeičia, tačiau Štabo darbe tuštumos neatsirado (ibid.). Taigi senas Štabas su Kubiliūnu ir "asmenybėmis" pasikeičia, atėjo pulk. It Raštikis ir sudaro naują, sau patikimą štabą. Šova tačiau štabe pasilieka, paskirtas Mobilizacinio skyriaus viršininku.

Jis rašo: "pasikeitimas įvyko (štabe ir vadovybėje J. A.), tačiau atlikti darbai li-

ko" (šova ibid.). Tad Raštikis su savo naujuoju štabu, gavęs pinigų (papildomus 25 mil. litų kasmet) planavo toliau, kaip Lietuvą ginti? ... Ir kaip jis "išplanavo", kaip leido pinigų, kaip vyko 1939 mobilizacija, apie visą tai jau buvo rašyta, teisingai ir nepasiteisinta, vėlyvesniais raštais prieštarauti pirmutiniams...

Šova ir dabar šiame rašte (Dirva 1974. I. 30 d.), ginčdamas ir teisindamas kariuomenės ir politinius vadovus, (arba slėpdamas įvykius), prieštariauja pats sau, ką jis rašė "Dirvoje" per 'ais 1973 m. kovo mėn. 14 d. nr. 20 — 23. O ten jis rašė: "Po 1934 m. birželio 7 d. įvykių, kai vien tik iš Kauno įgulos buvo pašalinta iš kariuomenės daugiau kaip 90 karininkų, jų tarpe virš 20 buvo su aukštu mokslu, krašto ramybė buvo sudrumsta, prezidento Smetonos vadovavimas pradėjo braskėti"... "Man (Šovai) buvo įsakta dalyvauti pašalinime iš kariuomenės karininkų ir jų degradavimo procedūroje. Turiu pasakyti, kad degradavimo eiga ir vykdymas mane pritenkė"... "galvodamas prie jau išvados, kad mūsų vyriausybėje nebuvo ne tik valstybininko, bet net protingo žmogaus". (Ibid. Dirva).

Smetona prižadėjo nebausti sukilėlių vadų (iri sukilėlių), jeigu jie sugrąžins išvestus kariuomenės dalinius iš gatvių atgal į kareivines. Dalinius sugrąžino, bet Smetona savo pažadų neįtesėjo, buvo sudarytas karo lauko teismas ir sukilėlius nubaudė. Tad dabar po metų, šova savo teisinimais pradėjo elgtis kaip anie "nepro-

tingieji"! Ir to išvadoje, pagal šovą, galima pasakyti, kad išskirčius senojai štabo "asmenybes" ir atleidus 20 karininkų su aukštu mokslu, nebuvo jau iš ko pasirinkti naujo darbingo štabo!...

Atsakydamas Raštikiui už jo kaltinimus III-me atsiminimų tome Smetonai, Musteikiui, Vitkauskui už nesipriešinimą bei nepasirodymą priešintis sovietams šova rašo: "Kaip kariuomenės vadas (Raštikis, J. A.) su operacijos skyriaus viršininku vyko į Maskvą ir grįžo su tarpusavio pagalbos paktu, pasiskalbėjimui su Stalinu įspūdžiais ir Kalininu primintais Tvėrio kunigaikščius su senąja Lietuva santykius. Taigi paties Tvėrečio ir praeitis priminta. Gen. Raštikis, norėdamas ir turėdamas vadovauti, turėjo numatyti ir pats duoti visus nurodymus gnyimuisi pasiruošti dar rusų įguloms i Lietuvą neatvykus.

Man atrodo, būtų pats laikas gen. Sl. Raštikiui pasakyti savo planą (šova, Dirva, 1973 m. kovo 14 d.) (Kitoje vietoje buvo įrodyta, kad Raštikis jokio gnyimos plano neturėjo). Ir toliau šova rašo: "Man, kaip kariuomenės Štabo atsakingam vykdytoji ir tų įvykių eigos stebėtoji, iš arti, planui sudaryti ir rusų invazijai pasipriešinti laiko užteko"... Ir toliau: "Per dvi valandas lėktuvai turi būti lauko aerodromuose, priešlėktuvinė apsauga ir gynyba savo vietoje.

Taip pat laiko pakako šaudymo pratimus vykdantiems daliniams i dalis sugrįžti, t. y. pavojaus metu planų įvykdyti"... (šova, ibid.). Ir dar kitoje vietoje, iš kitų pa-

vyzdžių šova primena: "Ten, kur būta noro ir ryžto, būta ir sėkmingų pasipriešinimų". Tad šova nesutinka nei su Raštikiu, nei su Smetona — Musteikiu, kad 1940 m. birželio 15 d. jau nebuvo laiko sovietų invazijai priešintis!...

Siomis pastabomis baigiame pasiskalbėjimą su gerb. Gen. Štabo pulkininku A. Šova ir tuo pačiu klausimu, dėl didesnio aiškumo tenka prisiminti jo kolegos gen. Štabo pulkininko Zilio straipsnius, rašytus apie Lietuvos biudžetą (Draugas, 1958. II. 1 d.).

Zilys pirmiausia pasisako, kad jis išdirbęs virš 10 metų kariuomenės štabe, kur jam teko palyginti Lietuvos bendrą karo biudžetą su kitų valstybių biudžetais ir karo biudžetais ir 'labai gerai prisimena" (Zilys, J. A.), kad išlaidos, skiriamos Lietuvos kariuomenės reikalams, proporcingai buvo žymiai mažesnės už išlaidas i skiriamas kitų valstybių reikalams. Be to Gen. Štabo pulk. Zilys dar tvirtino, "kad per pirmąjį dešimtmetį daugiausia lėšų buvo skiriama Susisiekimo ministerijai, po to sekė Krašto Apsaugos ministerija, švietimo ir kitos ministerijos.

Per antrąjį dešimtmetį i pirmąją vietą išleina Krašto Apsaugos ministerija, po to seka Susisiekimo ministerija, švietimo ir kitos ministerijos (Draugas, 1958. II. 1 d.). Pulk. Ziliui, Naujienose (1958. VII. 7.) buvo išaiškinta, kad jis klysta tvirtindamas dėl tų mažų išlaidų kariuomenei (taip, kaip čia rašoma), o dėl Susisiekimo ministerijai skirtų didesnių išlaidų, kaip Krašto ap-

saugos, buvo priminta, kad valstybės biudžete be skirtų jau išlaidų buvo įrašytos ir jos pajamos (ministerijos apyskaita), kaip pvz., 1939 m. valstybės išlaidų Susisiekimo ministerijai turėjo tik 13,557.082 litų (išlaidų — 68.681.587 minus pajamų — 55.124.505 = 13.557.082 litų).

Tai vėl Vyr. Štabo pulkininkų su kariuomenės vadu biudžeto nesupratimas, vedęs i žalingus veiksmus: klaidingos nuomonės (mažos kariuomenės išlaidos) vedusios i Raštikio netaupumą (net-ūkiškosios krizės metu), priskyrimą nereikalingų generolų bei lygiagrečių įstaigų laikymą tiems patiems reikalams tvarkyti su dideliu ir brangiu personalu.

Tad sugrįžęs Kubiliūno štabas su "asmenybėmis", naujas Raštikio sudarytas štabas su pačiu Raštikiu, nebuvo jau net ano štabo aukštumo, nesuaprasdamas pačių pagrindinių dalykų — biudžeto sudarymo. Išdavoje — vykdydamas klaidingus ir žalingus tautai sprendimus, vedė tautą i nusigvenimą.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir plaukite
Dienraštį
"NAUJIENAS"
Jos visad rašo
TEISYBE

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIŲNAS
AKIU, AUSU, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-4446
Antras ofisas —
3007 WEST 63rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
360 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMLOCK 4-5849
Rezid.: 338-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1—7 val.
antradieniais, penktadieniais nuo 1—5, trečiadieniais, šeštadieniais nuo 8—3 val.
ir sekdant tiktai susitarus.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius.
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 2—9 darbo dienomis ir
kas antrą seštadienį 8—3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
silepia, skambinti MI 3-0001.
Ofiso tel.: HE 4-1818
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2818 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadienį.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, nuo 1—4 po pietų.
ketvirtadienį, nuo 5—7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMLOCK 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonais HE 4-2123.
Jei neatliepia, tai telefonais GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Seštadieniais 9—1.
2850 WEST 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: Prospect 6-5084

B
Be sure
to drown
all fires.

Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinės šventė

Spalio 27 d. Marquette Parke įvyko graži šaulių šventė. Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė šventė 20 metų veiklos sukaktį. Šventė prasidėjo vėliavų pja-
kėlimu.

Susirinko apie trys šimtai uniformuotų šaulių, dalyvavo 14 vėliavų. Gausūs šaulių būriai dalyvavo iš Clevelando, Detroito, Toronto ir kitų vietovių. Po vėliavų pakėlimo, 10 val. šauliai išsiriavę nužugavo į šv. M. Marijos gimimo bažnyčią. Ten vyko iškilmingos pamaldos. Koncelebruotas šv. mišias atnašavo klebonas kun. Antanas Zakarauskas, kan. Vaelevas Zakarauskas ir kun. Antanas Pušinskas. Jie visi yra Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės šauliai.

Per iškilmingas pamaldas giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. V. Baltrušaičio. Gražų pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas. Klebonas kun. A. Zakarauskas pašventino Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vėliavą, jos krikšto tėvai buvo menatai Marija Dapkienė ir Pranas Tomkus. Pamaldos baigėsi giedant Lietuvos himną.

Po pietų 2-ą valandą šauliai ir svečiai rinkosi į parapijos salę kuri buvo sklidinai pripildyta. Scena meniškai papuosta.

GRADINSKAS
50 GRUNDIG RADIJŲ,
PATEFONU,
MAGNETOFONU
Lietuvi, eik pas lietuvį!
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ
GELĖS VISOMIS PROGOMIS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom
grausios gėlės ir vainikai antkap-
ių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
Tel. WA 5-3063

MOVING
Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 11—12 val. ryto. — Seštadienį ir sekdmiadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telef.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Jau kuris laikas atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje
CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA
Aleksandro Abrose knyga aprašanti paskutiniui 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atlikus darbus 664 psl. Kaina \$8.00. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.
Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavę lietuviai, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, ištęgti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiksmingų žmonių biografijos. Duoti dokumentai katalikiškų, socialistinių, laisvamanų ir kitų organizacijų atlikti darbai, ištęgtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.
Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderi
AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJS DRAUGIOS
vardu ir pasiųsti:
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Vizgaitienė, E. Matijūnienė, I. Pocienė, I. Paškevičienė, I. Dikšienė, G. Giedraitytė, M. Dičpignaitienė ir F. Frankienė. Jos padainavo: "Kur tas kelelis" — Makačino, "Kur gimta padangė" — Brazinsko ir "Tėviškėlė" — Budriūno. Oktetui vadovauja ir pianu palydėjo muz. A. Gabalienė. Šį kartą oktetas pasirodė nepaprastai gražiai, dainos skambėjo nuostabiai maloniai. Oktetas susilaukė šilto pritirimo ir gausaus plojimo.

Svajūnas Rutkauskas iš Rokfordo pagrojo akordeonu rinktinės muziką kūrinius, jis susilaukė daug plojimų, buvo apdovanotas šaulišku ženkle, o jo tėvai apdovanoti gėlėmis. Vyry oktetas šauliai: Albertas Kvečas, Jonas Baškus, Juozas Kuzmickas, Feliksas Kasparas, Vincas Mardosas, Nikodemus Micus, Albertas Matulis, Alfonsas Šidagis, Stasys Stasiūnas, Gediminas Janula ir Jonas Platakis, padainavo: "Šaulių maršas" — Grauzinio, "Na, vyrūčiai" — Huberto, "Pasveikini" — harmonizuota N. Kūlio. Oktetui vadovauja ir pianu pritarė Nikodemus Kūlys. Dainos skambėjo darniai, nuotai-kingai gražiai, svečiai džiaugėsi daug plojo.

Meninei programai pasibaigus, visi šventės dalyviai nuvyko prie vėliavų, kurios buvo nuleistos giedant Lietuvos himną. Po vėliavų nuleidimo prasidėjo šventiškas balius su šampanu. Šaulių moterų vadovė St. Cecevičienė su šaulėmis suruošė karališkas vaišes. Jos prigaminė šaltų ir karštų valgių, stalai lūžo nuo įvairių patiekalų. Vakarienės metu pasakyta daug sveikinimo kalbų, jas pasakė: Valdo Pūtvo kuopos — garbės šaulys S. Jokubaitis, įteikė V. D. šaulių rinktinėi dovaną — stilizuotą vyty, Stasio Butkaus kuopos — šaulys I. Lesšinskas, Partizano I. Daumanto kuopos — šaulys K. Karuža, Jūrų šaulių "Klaipėda" kuopos šaulys K. Mikovaitis, Švyturio jūrų šaulių kuopos — šaulys R. Macionis, D. L. K. Algirdo kuopos — šaulys P. Kanopa, Karininko A. Juozapavičiaus kuopos — šaulys Dr. K. Pautienis.

Sveikintojams svečiai gausiai plojo. Po vakarienės ir sveikinimų vyko nuotaikingi šokiai, kuriems grojo visų mėgiamas A. Ramonio orkestras. Svečiai šoko ir dainavo iki vėlumos. Šauliai suvažiavę iš plačios Amerikos nuo Atlanto iki Pacifiko krantų ir iš Kanados turėjo progos ne tik susipažinti, bet ir pabendrauti, pasidžiaugti atsiektais šaulių laimėjimais meno, kultūros ir tėvynės laisvini-mo srityse. Baliaus nuotaka buvo giedri: daug dainuota gražų dainų, užmegztos naujos pažintys, pasidžiauta aplankyti vieni kitus šauliškų švenčių metu.

Už šaulišką patriotinę spaudos veiklą apdovanoti diplomais ir piniginėmis dovanomis: I-ma premija apdovanotas Dr. K. Pautienis, II-ra — Kazys Sragauskas ir III-čia — Jonas Kaunas. Pagerbimo diplomus ir premijas įteikė komisijos pirmininkas Pr. Torūta. Pasibaigus oficialiai daliai, pagerbtos išnešamos vėliavos ir prasidėjo meninė programa, kurią pasigėrėtinai gražiai pravedė teis. A. Budreckas.

Karininko A. Juozapavičiaus šaulių kuopos iš Clevelando dainininkės trio padainavo: "Lietuvos šauliams" žodžiai Alg. Budrecko, muz. A. Mikulskio ir "Laukiu vis" — žodžiai A. Sidabraitės, muz. St. Gailevičiaus. Dainavo: Nora Braziliūnė, Liliana Čaplinskienė ir Ona Mikulskienė. Genovaitė Karsokienė vadovė — akomponavo. Viešnios iš Clevelando nepaprastai gražiai pasirodė, dainos maloniai skambėjo, o svečiai gausiai plojo.

V. D. šaulių rinktinės moterų okteto šaulės: A. Latonienė, E. Rimienė, E. Skinderienė, M.

Atrodė vienos darnios šeimos šventė, tikra šauliška atgaiva. J. Kaunas

Upytės Klubas

Upytės klubo susirinkimas įvyko penktadienį lapkričio 1 d. Hollywood Inn salėje. 2417 W. 43 St.

Narių atsilankė daug. Pirm. Ona Condux atidariusi susirinkimą visus narius pasveikino. Valdysbos raportai ir protokolai priimti. Ligonai: Sofija Petrošius, Mary Neberieza, Stanley Thomas slaugomo prieglaudoje. Julius Klimas sveikina Upytės klubo narius. Treči-metui kaip serga Antanas Jusas prieglaudoje. Aplankykite sergančius ir juos paguoskite.

Barbara Boyer, kuri seniai serga, nutaria palaikyti nare, nes kai buvo sveika, daug dirbo klubui.

Šaunūs šokiai įvyks lapkričio 30 dieną Hollywood svetainėje. Komisiją sudaro: Ona Condux, Antanette Kaly ir Marjona Radziukėnas. Išrinkti darbininkai.

Visus klubo reikalus apsvačius buvo vaišės. Nariai dėkoja už tokių gausių ir skanių valgius šeiminiųjų pagamin-tus. A. R.

Keturioliko metų vaikas parduotas už tris vištas

Iš Dover Del., praneša, kad nuo patėvio iš New Jersey pabėgęs 14-metis vaikas buvo vieno ūkininko nupirktas mai-nais į tris vištas. Reikalui paaiškėjus ir pasiekus teismą, teismas nusprendė, kad vaikas Juan Guzman turi būti grąžintas patėviams, pas kuriuos vos keletą dienų pagyvenęs pabėgo.

Pabėgimo motina Marie Guzman iš Newark, N. J., pasakė, kad jos vaikas gali gyventi kur jam patinka. "Aš negaliu savo vaiko suvaldyti. Jis darosi per daug ataklus ir jis manęs negerbia".

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITOS SKAITYTI NAUJINIENAS

Susirinkimų PRANEŠIMAI

★
— Našių, Našliukių ir Pavienių Draugiškas klubas kviečia visus gausiai dalyvauti eiliniame susirinkime, kuris įvyks š. m. lapkričio mėn. 8 d. 8:00 val. vak. Hollywood svetainėje, 2417 W. 43rd St. Susirinkime bus svarstomi einamieji reikalai. Po susirinkimo bus vaišės ir šokiai. Jurgio Joniko orkestrui grojant.
V. Cinka, nut. rašt.

— Brighton Parko Lietuvių Moterų klubo susirinkimas įvyks ketvirtadienį, lapkričio 7 d. 7:00 val. vak. Hollywood Inn salėje, 2417 W. 43rd St. Nars prašomos gausiai dalyvauti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Po susirinkimo bus vaišės.
E. M. McNamee

Ginger Adds "Snap" to Pear Pie

For something just a little different, bake a pear pie. Thicken the juices slightly with Argo corn starch and top it with a crumb topping which includes chopped nuts and just enough ground ginger to add snap to the delicacy of the pear flavor.

Pear Pie with Ginger Topping
1 unbaked 9-inch pastry shell ½ cup dark corn syrup
4 Bartlett pears ½ teaspoon grated lemon rind
3 tablespoons corn starch 1 teaspoon lemon juice
½ teaspoon salt 1 tablespoon margarine
¼ teaspoon ground ginger 1 recipe Ginger Topping (below)
½ cup water

Peel and core pears; cut into thin slices. Mix together corn starch, salt and ginger; add water and stir until smooth. Add corn syrup, lemon rind, juice, margarine and pears. Heat over low heat, stirring constantly, until mixture thickens and comes to a boil. Pour into pastry shell. Top with Ginger Topping and bake in a 425° F oven 15 minutes until lightly browned. Cool before serving. Makes 1 (9-inch) pie.

Ginger Topping: Mix together 1 cup sifted flour, ½ cup firmly packed brown sugar and ¼ teaspoon ground ginger. Cut in ¼ cup margarine until mixture resembles coarse crumbs. Add ¼ cup chopped pecans, walnuts or almonds.

SVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Pabusk, kursai miegi ir kelkis iš numirusių, tai Kristus apšvie-tave". — Efez. 5:14.

Kuomet krikščionio akys ir ausys atsidaro ir jis pamato tikrąjį pasaulio stovį, jis turi atsikelti lyg iš numirusių ir pradėti veikti, kontroliuoti ir tvarkyti savo kūną, atsitraukti nuo nuodėmių ir nuo viso, kas bloga ir pasitęgti uoliai vykdyti teisingumą ir meilės įstatymus. Pabūdęs, atsikėles ir apsišvietęs žmogus nebeenorės paremti nuodėmingus tamšybės darbus. Jis stengsis kovoti prieš ir nepasiduoti pasaulio gundymams ir pageidimams ir šėtono apgaudinėjimui. Apie didįjį žmogijos priešą šėtoną, yra parašyta, kad jo tikslu ir pasikėsimu yra suvedžioti visą pasaulį. Kalbėdamas apie jį apaštalas sako: "Nenuostabu, nes pats šėtonas persirengia į šviesos angelą". — 2 Kor. 11:14, 15.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-5

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai,
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAJONOS VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAICA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ.
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŲNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 63th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1729 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$34.00 per year, \$13.00 per month, \$7.50 per 3 months. In other U.S.A. localities \$22.00 per year, \$12.00 per month, \$6.50 per 3 months. Canada \$24.04 per year, other countries \$25.00 per year.	
Single copies 10 cents per copy	
Dienraščio kainos:	
Chicago ir priemiestiuose:	
metams	\$24.00
pusiui metų	\$12.00
vienam mėnesiui	\$2.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$22.00
pusiui metų	\$11.00
vienam mėnesiui	\$1.80

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Demokratai laimėjo

Praeitą antradienio rinkimus visame krašte laimėjo demokratai. Jau prieš rinkimus buvo aiškiai matyti, kad krašto gyventojų nuotaka kryo nuo respublikonų. Pirmas žemyn pradėjo leisti viceprezidentas Spiro Agnew. Jeigu jis nebūtų tiek pamokslavęs ir nurodinėjęs kitiems, ką jie turi daryti ir ko nedaryti, tai jo nuslydimas nebūtų palietęs tokio didelio gyventojų skaičiaus. Kada krašto gyventojai pamato pamokslininką įstatymų laužytojui eilėse, kada jis pats prispajįsta prie kysių ėmimo, o liudininkas teismui aiškina, kaip jis tuos kysius vežęs į viceprezidento kabinetą, tai kiekvienam buvo aišku, kad pakaltnė slys ne vienas viceprezidentas. Visi galėjo jausti, kad jis trauks žemyn ir kitus partijos narius.

Respublikonams nepadėjo ir prezidentas Niksonas. Pats didžiausias jo nusikaltimas — nemokėjimas pasirinkti gerų patarėjų ir ištikimų bendradarbių. Jis apsiėmė tokiais patarėjais, kurie jį patį įvėlė į pinkles, į kurias jis neturėjo kojos iškelti. Ištikimiausieji Niksono patarėjai teikė demokratų kontroliuojamam kongresui faktus, kurie galų gale ir patį Niksoną išstūmė iš prezidentūros. Ir vėl, lemiama smūgių Niksonui kirto patys respublikonai, vadovaujami senatoriaus Barry Goldwater, kai Baltuose Rūmuose jam pranešė, kad kongrese jie daugiau nebegali jo remti. Nei kiek Niksonui nepadėjo ir magnetinės juostelės, kurių jis tiek daug sugadino, bet kurių nemokėjo tinkamai panaudoti.

Prezidentas Gerald Fordas stengėsi pataisyti buvusios administracijos padarytas klaidas, bet jis jau buvo bejėgis. Buvo dienų, kad jis pasakydavo po dvyliką kalbų, bet tos kalbos neįtikino klausytojų. Prezidentas suprato krašto gyventojų nuotakas. Pradžioje jis stengėsi mažinti buvusį respublikonų partijos vadų suklumpimo gylį, o vėliau jis jau aiškiai nuo buvusios administracijos atsirubėžavo, bet visa tai nepagelbėjo. Krašto gyventojams jau užteko Watergate bylos. Jie norėjo naujos, švarios, teisingos pradžios, kad reikalai būtų tvarkomi pagal veikiančius įstatymus, o ne pagal kelių vadų užgaidas ir išrokavimus.

Antradienio rinkimų metu respublikonams duotas skaudus smūgis. Atstovų rūmuose jie ir anksčiau neturėjo daugumos, bet dabar jų skaičius dar mažesnis. Atstovų rūmuose buvo 248 demokratai ir 187 respublikonai.

TIESA NUGALĖJO, LAISVĖ LAIMĖJO

Simo Kudirkos keturių metų agonija ir laimėjimas teikia viltį visai tautai

Reikšminga lapkričio penktą, diena visai Amerikai, (Senatorių, kongreso atstovų, gubernatorių ir kitų aukštųjų pareigūnų rinkimai) lietuviams dvigubai reikšminga, nes tą dieną buvo gauta žinia, kad Simas Kudirkas su visa šeima jau paleisti

Naujuose atstovų rūmuose bus 293 demokratai ir tik 142 respublikonai. Demokratai galės bet kurį prezidento vetuotą įstatymo projektą praveisti. Svarbiausia, kad rinkimus pralaimėjo visa eilė įtakingesnių respublikonų teisininkų. Prakišo visi respublikonai, kurie buvo pakristi į komitetą Watergate bylai nagrinėti. Rinkimus pralaimėjo ilgus metus kongrese buvęs respublikonas Landgrebe, nustatinėjęs partijos politiką. Respublikonai pralaimėjo keturias gubernatūras, rinkimų dieną perėjusias į demokratų rankas. Rinkimus pralaimėjo patys atkakliausi Niksono rėmėjai: Wiley Mayne, iš Iowa, David W. Dennis iš Indianos, Joseph Maraziti ir Charles Sandman iš New Jersey, ir Harold V. Proehlich iš Wisconsin. Jie siūlė apkaltinti Niksoną, kad jis galėtų pasiaiškinti, kuriais sumetimais jis ėmėsi teisei priešingų žingsnių, bet prezidentas pasitraukė nepasiaiškinęs. Jie buvo įsitikinę, kad prezidentas galės įtikinti senatorius, bet jis neturėjo progos to padaryti.

Veik visuose didesniuose Amerikos miestuose ir pramonės centruose laimėjo demokratų partijos atstovai. Demokratai laimėjo Čikagoje, Detroite, Bostone, New Yorke, Pittsburghe ir kitur. Philadelphijos gubernatoriaus Milton Sharp savo štabe suruošė didelį džiaugsmo pokylį, pareiškdamas, kad per 99 metus jis yra pirmas gubernatorių, išrinktas antram terminui. Iki šio meto pilsburgiečiai gubernatoriaus ilgiau nelaikydavo. Tuo tarpu Milton Sharp pavyzdinčiai administravęs valstijos reikalus, didele balsų dauguma perrinktas toms pareigoms.

Illinois valstijoje demokratai didele balsų dauguma išrinko senatorių Adlai Stevensoną dar vienam terminui. Respublikonai buvo parinkę patį geriausią kalbėtoją, adv. George E. Burditt, bet jam buvo labai sunku įtikinti klausytojus. Sen. Stevensonas gavo veik dvigubai daugiau balsų, negu respublikonų kandidatas.

Labai plačią rinkimų kampaniją varė milijonierius Peter B. Bensingers. Garsinimus visiems davė, išskyrus lietuvių, bet ir jis rinkimų nelaimėjo. Bensingers labai norėjo būti Cook apskrities šerifu, bet žiauriai pralaimėjo. Dabartinis šerifas Richard Elrod laimėjo rinkimus didele balsų dauguma. Chicagoje, laikraščiu einant į spaudą, dar ne visi balsai buvo suskačiuoti, bet lietuvių gausiai apgyventame Marquette Parke demokratų kandidatas Elrod gavo 9,200 balsų, o respublikonų siūlomas Bensingers gavo tik 4,050. Lietuviams gerai pažįstamas Cook apskrities tarybos pirmininkas George W. Dunne gavo 9,966 balsus, o respublikonų siūlomas kandidatas tesurinko tik 2,686 balsus.

Į Chicagos sanitarinį distriktą patikėtinais išrinkti trys demokratai. Gaila, kad Oksas, kandidatavęs respublikonų sąrašė, nebuvo išrinktas. Tuo tarpu teisėjas Alphonse F. Wells, nežiūrint į kelių advokatų prieš jį vestą propagandą, didelės balsuotojų daugumos buvo paliktas teisme dar vienam terminui.

Demokratai laimėjo rinkimus. Dabar jie turės parodyti, kokių priemonių jie imsis infliacijai sustabdyti ir užsienio politikai vesti.

is vergijos ir yra pakeliui į laisvę, ir jau atskrido į New Yorką ir laukiami lietuvių sostinėje — Čikagoje.

Tai yra džiugi naujiena visiems lietuviams — ir laisvajame pasaulyje, ir pavergtiems tėvynėje, taip jau džiugi Lietuvos ir lietuvių draugams Jungtinių Valstybių Kongrese, vishomenėje ir spaudoje, kur kankiniui Simui Kudirkai, jo šeimai ir visai tautai buvo reiškiamas didelė užuojauta ir laisvės linkėjimai ne vien žodžiais, bet ir veiksmais, ypač Amerikos Balsas, kurs apie kiekvieną svarbesnį lietuviams įvykį kongrečiausiai oro bangomis perduoda žinią il laisvojo pasaulio ištroškusiems mūsų broliams ir seserims rusų komunistų pavergtę Lietuvoje.

Kaip viskas prasidėjo

Pirmasis, Čikagą pasiekęs pranešimas buvo, kad prie Massachusetts krantų, netoli Martha Vineyard (Martos Vynuogyno) antradienį, lapkr. 25 d. įvyko šlykštus įvykis, kurio kaltininkai turėtų būti griežtai nubaudyti. Vienas lietuvis, kurio vardas — pavarde nežinomi, pirmadienį, 4 val. po pietų iš sovietų žvejų laivo išėjo į JAV Pakrančių Sargybos laivą, kuterį "Vigilant". Lietuvis buvęs radijo operatorius sovietų žuvų apdirbimo laive, kurio vardas — neminimas. Amerikos laivo kapitonas komandieris Ralph Eustis ėmė derėtis su rusais, kurie reikalavo lietuvių išduoti. Kelis kartus laivo kapitonas susirio su Pakrančių Sargybos įstajomis. Po aštuonių valandų derybų su rusais, lietuvis vidurnaktį buvo rusams išduotas. Liudininkai matė, kaip rusai tą lietuvių mušdami, surišę rankas, nusivarė į savo laivą.

Kaip buvo gėdingo išdavimo sukrusta ir sujaukta visa Amerikos lietuvių visuomenė ir jos informacijos priemonės — radijas ir spauda galima dabar įsivaizduoti iš dienraščio Naujienų, kuriose per dešimtį dienų stambiosios antraštės buvo apie JAV Pakrančių Sargybos negalėtingai sovietų budeliams ir nagus atiduoto laisvės maldavusio lietuvių byla.

Per ištisas 10 dienų pirmojo Naujienų puslapio 7 skilčių antraštės skelbė: Amerikiečiai išdavė sovietams lietuvių; Kas kaltas dėl pabėgimo išdavimo?; Reikalavimus tuoju atleisti adm. Ellis iš užimamų pareigų ir paruošti instrukcijas, kad ateityje pakrančių sargybos vadai žiauriai nesielgtų su politinės globos reikalaujančiais žmonėmis. Šeštadienį, lygiai 12 val., Bostone įvyko kita didelė demonstracija ties federalinės valdžios namais. Bostono gyventojai pro-

ria Kudirkos išdavimą; Reikšmingi Amerikos Lietuvių Tarybos vizitai Washingtonė; Adm. Ellis ir kap. Brown paleisti pensijon.

Ypatingos lietuvių tautos padėkos nusipelnė mūsų brolių tautos narys Robertas Brieze, pats pabėgėlis nuo maskolių, dabar Seaford Products Association prezidentas, kurs dalyvavo Pakrančių Sargybos kuteriye Vigilant tuo metu vykusioje amerikiečių ir sovietų žuvų pramonės atstovų konferencijoje, kurs matė Kudirkos drąsų ryžtą pabėgti iš sovietų žvejybos laivo, girdėjo jo maldavimą leisti pabėgti iš vergijos į laisvę, taip pat matė kaip į Vigilant įleisti uniformuoti, tur būt, enkavergilant tuo metu vykusioje amerikiečių akyse Kudirką iki sąmonės netekimo primušę, suraišiojo ir nusitempė į savo laivą, pavadintą okupuotos Lietuvos vardu "Sovietiskaja Litva". Jei ne Robertas Brieze, ta žiaurioji beširdė drama tikrai būtų nuslėpta ir laisvės siekiant lietuvis būtų raudonųjų budelių patyloimis likviduotas.

Visa penktadienio naktį atskringi Bostono lietuviai ruošė plakatus, kad šeštadienio demonstracijose, galėtų išdėstyti federalinei valdžiai savo nepasitenkinimą dėl pabėgusio lietuvio išdavimo. (B. d.)

BRANGIAUSIA DOVANA

Praeitą antradienį Čikagoje įvyko naujiems Amerikos piliečiams pilietybės pažymėjimų įteikimas. Čikagoje, kasmet naturalizuojama nuo 8,000 iki 10,000 naujųjų ateivių.

Barbara Reynolds, Chicago Tribune reporterė, savo trumpą reportazą apie naujųjų piliečių naturalizaciją pradeda lietuvių. Antrašte "Jo laisvė — didžiausia dovana" rašoma:

"D. Sudžius savo didžiausią dovana — pilietybės pažymėjimą įsidėjusi į padėvėta paauksuotą dėžutę baigė savo gyvenimą komunistinėje santvarkoje ir pradėjo gyventi laisvoje, demokratinėje santvarkoje.

Sudžius, 52 metų, gimęs Tauragėje, Lietuvoje, išrinko iš sovietų valdžios prieš penkeris metus pareiškdamas valdžiai kad nori aplankyti savo draugus. Jis niekad nebegrižo.

Antradienį per priėmimą, suruoštą naujai naturalizuotiems piliečiams Sv. Petro bažnyčios auditorijoje, Sudžius turėjo pirmą progą pareikšti savo priešai Jungtinių Valstybių vėliavai. Jis pasakė kalbą baigdamas žodžiais: "Dieve laimink Ameriką"; visi ten buvusieji žinojo kaip giliai jis tai jautė.

Naują naturalizuotieji piliečiai ir oficialų pasveikinimą, atsiliepę prakalbomis iš asaromis; jų veidais riedėjo džiaugsmo asaros patapus JAV piliečiais.

Dantų pasta šunims

To betruko. Dr. Ursula Dietrich, Vokietijoje gimusi dantistė, pagaminė šunims dantų pastą, kurią pavadino "Doggy Dent". Pasta apsauganti šunų dantis nuo gedimo ir burną nuo smarvės. "Doggy Dent" pasta turinti jautienos mėsos prieskonį.

"Šunys turi tas pačias problemas kaip ir žmonės", pasakė šunims dantų pastos išradėja.

VARDYS IR ŠOVA APIE RASTIKIO ATSIMINIMUS

Rašo JONAS AUGUSTAITIS

20

Be to, tauta nepasitikėjo savo vadais, buvo susiskaldžiusi tarpusavyje ir 1871 m. įvyko neišvengiamas ir užtramas Prancūzijos pralaimėjimas" (ibid.). Dviem sakiniais išsprendęs pasaulinio masto problemą, šova "įrodė", kad Lietuvai reikėjo ginkluotės? ...

Toliau, kaip tik paliesdamas kariuomenės ir politinės vadovybės santykius, šova, pradėdamas savo tarnybą Vyr. Štabe, išvardija to laiko Štabo karininkus ir sako, kad tai buvę "paskirų sričių tvarkytojai, karinės vadovybės patarėjai — asmenybės", žinoma priešakyje su gen. Kubiliūnu.

Toliau: "Tų metų rudenį, dėl susidėjusių įvykių ir gen. P. Kubiliūno pašalinimo, (viena neužsimindamas apie Kubiliūno pervanimą, t. y. 1934 metų birželio mėn. 7 d. J. A.), kariuomenės vadovybė ir štabas pagrindinai pasikeičia, tačiau štabo darbe tūdimos neatsirado (ibid.). Taigi senas štabas su Kubiliūnu ir "asmenybėmis" pasikeičia, atėjo pulk. lt. Raštikis ir sudaro naują, sau patikimą štabą. Šova tačiau štabe pasilikta, paskirtas Mobilizacinio skyriaus viršininku.

Jis rašo: "pasikeitimas įvyko (štabe ir vadovybėje J. A.), tačiau atlikti darbai li-

ko" (šova ibid.). Tad Raštikis su savo naujuoju štabu, gavęs pinigų (papildomus 25 mil. litų kasmet) planavo toliau, kaip Lietuvą ginti? ... Ir kaip jis "išplanavo", kaip leido pinigų, kaip vyko 1939 mobilizacija, apie visą tai jau buvo rašyta, teisingai ir nepasiteisinta, velyvesniais raštais prieštarauti pirmutiniam. ...

Šova ir dabar šiame rašte (Dirva 1974. I. 30 d.), ginamas ir teisinamas kariuomenės ir politinio vadovus, (arba slėpda mas įvykius), prieštarauja pats sau, ką jis rašo "Dirvoje" pereiniais 1973 m. kovo mėn. 14 d. nr. 20 — 23. O ten jis rašo: "Po 1934 m. birželio 7 d. įvykių, kai vien tik iš Kauno įgulos buvo pašalinta iš kariuomenės daugiau kaip 90 karininkų, jų tarpe virš 20 buvo su aukštu mokslu, krašto ramybė buvo sudrumsta, prezidento Smetonos vadovavimas pradėjo braskėti". "Man (Šova) buvo įsakyta dalyvauti pašalinime iš kariuomenės karininkų ir jų degradavimo procedūroje. Turiau pasakyti, kad degradavimo eiga ir vykdymas mane pritrėkė". "galvodamas prie jau išvados, kad mūsų vyriausybėje nebuvo ne tik valstybininko, bet net protingo žmogaus". (Ibid. Dirva).

Smetona prižadėjo nebausti sukilėlių vadų (ir sukilėlių), jeigu jie sugrąžins išvestus kariuomenės dalinius iš gatvių atgal į kareivines. Dalinius sugrąžino, bet Smetona savo pažadų neįtesėjo, buvo sudarytas karo lauko teismas ir sukilėlius nubaudė. Tad dabar po metų, šova savo teisinimais pradėjo elgtis kaip anie "nepro-

tingieji"! Ir to išvadoje, pagal šovą, galima pasakyti, kad išskirius senoj štabo "asmenybes" ir atleidus 20 karininkų su aukštu mokslu, nebuvo jau iš ko pasirinkti naujo darbingo štabo! ...

Atsakydamas Raštikiui už jo kaltinimus III-me atsiminimų tome Smetonai, Musteikiui, Vitkauskui už nesipriešinimą bei nepasiruošimą priešintis sovietams Šova rašo: "Kaip kariuomenės vadas (Raštikis, J. A.) su operacijos skyriaus viršininku vyko į Maskvą ir grįžo su tarpusavio pagalbos paktu, pasikalbėjimui su Stalinu išpūdziais ir Kalininu primintais Tverio kunigaikščių su senąja Lietuva santykiais. Taigi paties Tverčio ir praėjus priminta. Gen. Raštikis, norėdamas ir turėdamas vadovauti, turėjo numatyti ir pats duoti visus nurodymus gynybai pasiruošti dar rusų įguloms į Lietuvą neatvykus.

Man atrodo, būtų pats laikas gen. St. Raštikiui pasakyti savo planą (šova, Dirva, 1973 m. kovo 14 d.) (Kitoje vietoje buvo įrodyta, kad Raštikis jokio gynybos plano neturėjo). Ir toliau šova rašo: "Man, kaip kariuomenės štabo atsakingam vykdytoju ir tų įvykių eigos stebėtoju iš arti, planui sudaryti ir rusų invazijai pasipriešinti laiko užteko". Ir toliau: "Per dvi valandas lėktuvai turi būti lauko, aerodromuose, priešlėktuvinė apsauga ir gynyba savo vietoje.

Taip pat laiko pakako šaudymo pratimus vykdančioms daliniams į dalis sugrįžti, t. y. pavojaus metu planų įvykdyti". (šova, ibid.). Ir dar kitoje vietoje, iš kitų pa-

vyzdžių šova primena: "Ten, kur būta oro ir ryžto, būta ir sėkmingų pasipriešinimų". Tad šova nesutinka nei su Raštikiu, nei su Smetona — Musteikiu, kad 1940 m. birželio 15 d. jau nebuvo laiko sovietų invazijai priešintis! ...

Šiomis pastabomis baigiamė pasikalbėjimą su gerb. Gen. Štabo pulkininku A. Šova ir tuo pačiu klausimu, dėl didesnio aiškumo tenka prisiminti jo kolegos gen. Štabo pulkininko Žilio straipsnius, rašytus apie Lietuvos biudžetą (Draugas, 1958. II. 1 d.).

Zilys pirmiausia pasisako, kad jis išdirbęs virš 10 metų kariuomenės štabe, kur jam teko palyginti Lietuvos bendrą karo biudžetą su kitų valstybių biudžetais ir karo biudžetais ir "labai gerai prisimena" (Zilys, J. A.), kad išlaidos, skiriamos Lietuvos kariuomenei reikalams, proporcingai buvo žymiai mažesnės už išlaidas, skiriamas kitų valstybių reikalams. Be to Gen. Štabo pulk. Zilys dar tvirtino, "kad per pirmąjį dešimtmetį daugiausia lėšų buvo skiriama Susisiekimo ministerijai, po to sekė Krašto Apsaugos ministerija, švietimo ir kitos ministerijos.

Per antrąjį dešimtmetį ir pirmąją vietą išėina Krašto Apsaugos ministerija, po to sekė Susisiekimo ministerija, švietimo ir kitos ministerijos (Draugas, 1958. II. 1 d.). Pulk. Ziliui, Naujienose (1958. VII. 7.) buvo išaiškinta, kad jis klysta tvirtindamas dėl tų mažų išlaidų kariuomenei (taip, kaip čia rašoma), o dėl Susisiekimo ministerijai skirtų didesnių išlaidų, kaip Krašto ap-

saugos, buvo priminta, kad valstybės biudžete be skirtų jai išlaidų buvo įrašytos ir jos pajamos (ministerijos apyskaita). Kaip pvz., 1939 m. valstybės išlaidų Susisiekimo ministerijai turėjo tik 13,557.082 litų (išlaidų — 68,681.587 minus pajamų — 55,124.505 = 13,557.082 litų).

Tai vėl Vyr. Štabo pulkininkų su kariuomenės vadu biudžeto nesupratimas, vedęs į žalingus veiksmus: klaidingos nuomonės (mažos kariuomenės išlaidos) vedusios į Raštikio netaupumą (net ūkiškosios krizės metu), priskyrimą nereikalingų generolų bei lygiagrečių įstaigų laikymą tiems patiems reikalams tvarkyti su dideliu ir brangi personalu.

Tad sugrįžęs Kubiliūno štabas su "asmenybėmis", naujas Raštikio sudarytas štabas su pačiu Raštikiu, nebuvo jau net ano štabo aukštumo, nesuprasdamas pačių pagrindinių dalykų — biudžeto sudarymo. Išdavė — vykdydamas klaidingus ir žalingus tautai sprendimus, vedė tautą į nusigvenimą.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"
Jos visad rašo
TEISYBĖ

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES
IR GERKLES LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Antras ofisas —
3007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
360 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMLOCK 4-5849
Rezid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.,
antradieniais ir penktadieniais 8-3 val.,
trečiadieniais ir šeštadieniais 9-12 val.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinika
Medicinos direktorius.
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0001.

Ofiso tel.: HE 4-1818
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais
nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Tredieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2818 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadienį nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMLOCK 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195
Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonai: HE 4-2123.
Jei neatsiliepiu, tai telefonai: GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: Prospect 6-5084

B
Be sure
to drown
all fires.

Vytauto Didžiojo šaulių Rinktinės šventė

Spalio 27 d. Marquette Parke, centre D. L. K. Vytauto paveikslas, papuoštas gėlėmis. Šventės minėjimą pradėjo V. D. šaulių rinktinės pirmininkas Vladas Išganaitis, į garbės prezidiumą pakvietė visuomenės ir organizacijų atstovus. Įneštos ir pagerbtos vėliavos. Amerikos ir Lietuvos himnus sugiedojo Malvina Giedraitienė, akomponavo A. Giedraitis. Invokaciją skaitė šaulys klebonas kun. A. Zakarauskas. Minutės susikaupimu pagerbti už tėvynę mirę ir žuvę šauliai. Centro valdybos pirmininkas Vincas Tamošiūnas įteikė pašventintą V. D. šaulių rinktinės vėliavą, pirmininkui Vladimirui Išganaitiui, kuris pabučia vėliavą pasidžėdę saugoti, reikalui esant ją garbin-
gai ginti.

Susirinko apie trys šimtai uniformuotų šaulių, dalyvavo 14 vėliavų. Gausūs šaulių būriai dalyvavo iš Clevelando, Detroito, Toronto ir kitų vietovių. Po vėliavų pakėlimo, 10 val. šauliai išsirikiavę nužugravo į šv. M. Marijos gimimo bažnyčią. Ten vyko iškilmingos pamaldos. Koncelebruotas šv. mišias atšau-
vo klebonas kun. Antanas Zakarauskas, kan. Vaeolvas Zakarauskas ir kun. Antanas Pušins-
ki. Jie visi yra Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės šauliai.

Per iškilmingas pamaldas giedojo parapijos choras, vadovau-
jamas muz. V. Baltrušaitis. Gražų pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas. Klebonas kun. A. Zakarauskas pašventino Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vėliavą, jos krikšto tėvai buvo me-
cenatai Marija Dapkienė ir Pranas Tomkus. Pamaldos baigėsi giedant Lietuvos himną.

Po pietų 2-ą valandą šauliai ir svečiai rinkosi į parapijos sa-
lę kuri buvo sklidinai pripildyta. Scena meniškai papuošta.

GRADINSKAS
50 GRUNDIG RADIJŲ,
PATEFONŲ,
MAGNETOFONŲ
Lietuvi, eik pas lietuvi!
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ
GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Lankymo arba liūdesio valandom
grausiosios gėlės ir vainikai antka-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstovų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRONTIER 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS.
Visos programos iš WOPR,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pima-
dienio iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Šeštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Telef.: HEMLOCK 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Jau kuris laikas atspausdintą ir galima gauti knygų rinkoje
CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA
Aleksandro Abrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1868-1959) metų
Chicagos lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus 664 psl. Kaina
\$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.
Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos
lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos baž-
nyčios, įsteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48
pasaulietiški choralai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos.
Duoti dokumentai katalikiškų, socialistinių, liaisvamanų ir
kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, ban-
kai ir kt.
Norintieji šią knygą įsigyti, prašoma parašyti čekį arba Money
Orderį
AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJS DRAUGIOS
vardu ir pasiūsti:
1739 So. Hafsted St., Chicago, Ill. 60608

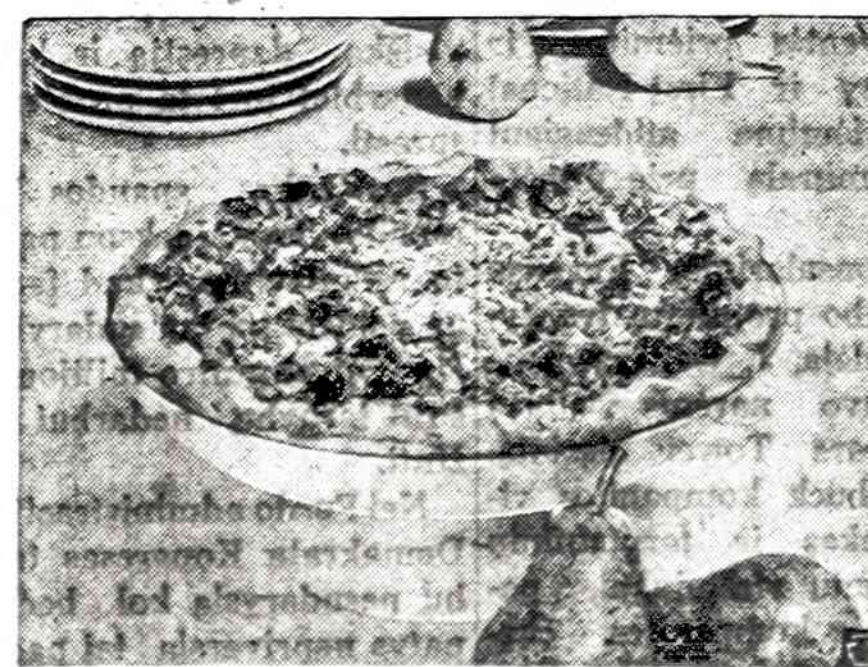
Vizgaitienė, E. Matijūnienė, I. Pocienė, I. Paškevičienė, I. Duk-
sienė, G. Giedraitytė, M. Diči-
nigaitienė ir F. Frankienė. Jos
padainavo: "Kur tas kelelis" —
Makacino, "Kur gimta padan-
gė" — Brazinsko ir "Tėviškėlė"
— Budriūno. Oktetui vadovau-
ja ir pianu palydėjo muz. A. Ga-
balienė. Šį kartą oktetas pasi-
rodė nepaprastai gražiai, dainos
skambėjo nuostabiai maloniai.
Oktetas susilaukė šilto pritiri-
mo ir gausaus plojimo.

Svajūnas Rutkauskas iš Rok-
fordo pagrojo akordeonu rinkti-
nius muzikos kūrinius, jis su-
silaukė daug plojimų, buvo ap-
dovanotas šaulišku ženkle, o jo
tėvai apdovanoti gėlėmis. Vy-
rų oktetas šauliai: Albertas Kve-
čas, Jonas Baškus, Juozas Kuz-
mickas, Feliksas Kasparas, Vin-
cas Mardosas, Nikodemus Mi-
cius, Albertas Matulis, Alfon-
sas Sidagis, Stasys Stasiūnas,
Gediminas Janula ir Jonas Pla-
takis, padainavo: "Šaulių mar-
šas" — Grauzinio, "Na, vyru-
čiai" — Huberto, "Pasveikini-
mas" — harmonizuota N. Kūlio.
Oktetui vadovauja ir pianu
pritarė Nikodemus Kūlys. Dai-
nos skambėjo darniai, nuotai-
kingai gražiai, svečiai džiaugs-
mingai daug plojo.

Meninei programai pasibaig-
us, visi šventės dalyviai nuvy-
ko prie vėliavų, kurios buvo nu-
leistos giedant Lietuvos himną.

Po vėliavų nuleidimo prasi-
dėjo šventiškas balius su šam-
panu. Šaulių moterų vadovė St.
Cecevičienė su šaulėmis suruošė
karališką vakarėlį. Jos prigami-
no šaltų ir karštų valgių, stalai
lūžo nuo įvairių patiekalų. Vaka-
rienės metu pasakyta daug svei-
kinimo kalbų, jas pasakė: Vla-
do Pūtvių kuopos — garbės šau-
lys S. Jokubaitis, įteikė V. D.
šaulių rinktinę dovaną — sti-
lizuotą vytį, Stasio Butkaus ku-
pos — šaulys I. Lessinskas,
Partizano I. Daumanto kuopos —
šaulys K. Karuža, Jūrų šau-
lių "Klaipėda" kuopos šaulys K.
Milkovaitis, Švyturio jūrų šau-
lių kuopos — šaulys R. Macio-
nis, D. L. K. Algirdo kuopos —
šaulys P. Kanopa, Karininko A.
Juozapavičiaus kuopos — šaulys
Dr. K. Pautienis.

Sveikintojams svečiai gausiai
plojo. Po vakarienės ir sveiki-
nimų vyko nuotaikingi šokiai,
kuriems grojo visų mėgiamas
A. Ramonio orkestras. Svečiai
šoko ir dainavo iki vėlumos. Šau-
liai suvažiavę iš plačios Ameri-
kos nuo Atlanto iki Pacifiko
krantų ir iš Kanados turėjo pro-
gos ne tik susipažinti, bet ir
pabendrauti, pasidžiaugti at-
siektais šaulių laimėjimais me-
no, kultūros ir tėvynės laisvini-
mo srityje. Baliaus nuotaika bu-
vo giedri: daug dainuota gra-
žių dainų, užmegztos naujos pa-
žintys, pasidžėdė aplankyti vi-
eni kitus šauliškų švenčių metu.

Ginger Adds "Snap" to Pear Pie

For something just a little different, bake a pear pie. Thicken the juices slightly with Argo corn starch and top it with a crumb topping which includes chopped nuts and just enough ground ginger to add snap to the delicacy of the pear flavor.

Pear Pie with Ginger Topping
1 unbaked 9-inch pastry shell 1/2 cup dark corn syrup
4 Bartlett pears 1/2 teaspoon grated lemon rind
3 tablespoons corn starch 1 teaspoon lemon juice
1/2 teaspoon salt 1 tablespoon margarine
1/4 teaspoon ground ginger 1 recipe Ginger Topping
1/2 cup water (below)

Peel and core pears; cut into thin slices. Mix together corn starch, salt and ginger; add water and stir until smooth. Add corn syrup, lemon rind, juice, margarine and pears. Heat over low heat, stirring constantly, until mixture thickens and comes to a boil. Pour into pastry shell. Top with Ginger Topping and bake in a 425°F oven 15 minutes until lightly browned. Cool before serving. Makes 1 (9-inch) pie.

Ginger Topping: Mix together 1 cup sifted flour, 1/2 cup firmly packed brown sugar and 1/4 teaspoon ground ginger. Cut in 1/2 cup margarine until mixture resembles coarse crumbs. Add 1/2 cup chopped pecans, walnuts or almonds.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Pabusk, kursai miegi ir kelkis iš numirusių, tai Kristus apšvie-
tave". — Efez. 5:14.

Kuomet krikščionio akys ir ausys atsidaro ir jis pamato tikrąjį pasa-
lio stovį, jis turi atsikelti lyg iš numirusių ir pradėti veikti, kontroliuoti
ir tvarkyti savo kūną, atitraukti nuo nuodėmių ir nuo viso, kas bloga ir
pasistengti uoliai vykdyti teisingumą ir meilės įstatymus. Pabūdęs, atsi-
kelęs ir apšvietęs žmogus nebeužsėdėdams pamatymams tamsybės dar-
bus. Jis stengsis kovoti prieš ir nepasiduoti pasaulio gundymams ir pagei-
dimams ir šėtono apgaudinėjimui. Apie didįjį žmonių priešą šėtoną, yra
parašyta, kad jo tikslu ir pasikėsimu yra suvedžioti visą pasaulį. Kalbė-
damas apie jį apaštalas sako: "Nenuostabu, nes pats šėtonas persirengia į
sviesos angelą". — 2 Kor. 11:14, 15.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite
nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-5
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai,
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAIŲOMI VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
GAIDAS -- DAIMID
SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ.
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

Lietuvių žurnalistų perskaičius

Juozas Vaišnys, S. J., straipsnyje "Kadencija baigiasi" praneša apie nuveiktus darbus ir ragina išsirinkti naują valdybą, nes senoji baigia savo kadenciją.

Bronys Raila straipsnyje "Mano kabinetas" rašo, apie jaunystėje patirtus nedidelius ir vargus. Apie dalyvavimą Trečiame Fronte, kurį įsteigė jis ir Antanas Venclova. Visą laiką gyvenęs mažuose kambarėliuose, o apie kokius nors kabinetus ir kalbos negalėję būti. Bendradarbiavęs kairiųjų spaudoje. Už rašinius iš Naujienų gavo 200 dol. honoraro (tuomet 2000 litų). Už šį gautą honorarą galėjęs apmokėti kelionę, keliaujant į Vakarų Europą su prof. B. Sruogos ekskursija. Vėliau dirbęs Eltoje ir pagaliau darsimęs iki Lietuvos Aido redaktoriaus kėdės. Dar aprašo gyvenimą Berlyne, Prancūzijoje ir Amerikoje. Straipsnis tikrai nuotaikingai parašytas ir skaitai su malonumu. Būtų buvę dar idomiau,

skaitytojų sužinoti, kaip jis iš kairiųjų nėrė į dešiniuosius.

Vytautas Alantas recenzuoja Bronio Railos knygą "Laumės juosta" iš paskendusių pasaulių.

Vladui Butėnui pagerbti įdėtas ilgokas A. Aliūno eilėraštis ir ilgas rašinys, kaip gavusiam už savo straipsnius 1000 dol. premiją.

Vincas Rastenis straipsnyje "Pasakyta — nepasakyta" rašo apie pergyvenimus Kaune. Mini buvusius redaktorus. Matą Bagdoną — Lietuvos, Antaną Bružą — Mūsų Rytotojaus, kuris buvęs baigęs tik pradžios mokymą, bet paskui išsilavinęs gyvenimo universitetuose. Redagavęs tuomet daugiausia prenumeratos (130 tūkstančių) turėjusį laikraštį. Valentą Gustainį, red. Lietuvių, paskui Lietuvos Aidą. Aprašo ir tokių idomų dalykėlių. Tame pačiame Lietuvos Aido Pivosa (Augustinas Gričius) fejtono pabraukė "per dantį" gydytojus, galima buvo suprasti liečiant karo ligoninės gydytojus. Įsikeidęs karo sanitarijos viršininkas generolas Nagevičius. Reikalavęs visa tai atšaukti, paliečiusius atspausdinti ir redaktorių nubausti. Redaktoriui nesiskubinant su atšaukimu ir atspausdintu, atėję ir redaktoriaus kabineta du pulkininkai B. Stencelis ir dar vienas ir pasakė, kad gen. Nagevičius šaukia redaktorių dykioj. Prašęs pasirinkti sekundantus ir ginklo rūšį — kardą ar pistoletą.

Gustainis pagalvojęs ir pasakė, kad jis esąs ūkininko

DREVINŲ 25 METŲ VEDYBINE SUKATIS

Jonas ir Bernice Drevinai praėjus mėnesi minėjo savo vedybų 25 metų sukaktį. Abu Drevinai priklauso įvairioms lietuviškomis organizacijoms, važinėja į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimus ir dirba naudingą darbą. Praeitame Naujienų pikenike jie padėjo sėkmingai atlikti būtiniausius darbus. Paveikslė viršutinėje eilėje matome Mrs. Bernice O'Kopski, Drevinų dukrą, šiomis dienomis įstojusią į naują organizaciją SLA kuopa, į dešinę nuo jos stovi Arthur Sitterly, Drevinų anūkas, Barboros vyras; Jonas Drevinas, anūkas Barboros ir ponis Bernice Dreviniene. Apačioje iš kairės į dešinę stovi anūkas Joseph O'Kopski, anūkas Teresė O'Kopski, ir proanūkas Brandon Sitterly. Minėjimas artimųjų tarpe buvo suroštas Personality Lodge restorane.

vaikas, nei kardų, nei pistoleto nesugebėjęs kautis. Jis pasirengęs ir siūlas spragilais (jauvims kulti irankiai) kautis. Spragilais kautis, matomai, nesutiko antroji pusė. Taip spragilinė dvikova ir neįvyko. Gyvenime pasitaikydavo ir tokių keistų dalykėlių.

Stasys Pilka rašo apie Antaną Vanagaitį. Atspausdintas žurnalistas tarptautinės etikos kodekso ištraukos. Atspausdinti ir savieji įstatai.

Rima Janulevičiūtė rašo apie žurnalistikos kursus North-western universitete.

St. Gečas — Ar vartotini tuščiažodžiai — piktinasi, kad rašiniuose pasitaiką daug tuščiažodžiavimo.

Įdėta žurnalistų Sąjungos apyskaita. Rašoma, kad dalis šios sąjungos narių sumoka nario mokesį... bet 173 nariai nesiteikė nei nario mokesčio sumokėti. Čia tai tikrai blogai.

Paminėti mirusieji nariai: ir ne nariai žurnalistai: Dr. Juozas Pajaujis, Antanas Stakenas, Vaclovas Augulis, Martynas Nauburas, Kostas Norkus, Stasys Michelonas, Antanas Rukuiža, Birutė Novickienė-Grišaitė ir dr. Martynas Anyšas. Na, ir šiaip įvairių žinių ir žinių. Bendrai žurnalas gerai, popierėje atspausdintas ir puikiai suredaguotas. Redagavo Vytautas Kasniūnas.

Stasys Juškenas

DARBINGAS RUDUO

Lietuvos Generalinei Konsulei J. Daužvardienė šio sezono pradžią buvo nepaprastai doringa. Jai teko dalyvauti oficialiuose Čikagos Konsulinio Korpuso posėdžiuose, Kinijos Gen. Konsulo O'Young Kinijos Tautos šventės priėmimo, ir mero Daley ir First National Bank priėmimo atidengiant Chagall muralą prie minėto banko.

Kaip Konsulinio Korpuso Ponių Klubu programų tvarkytoja ir vedėja, J. Daužvardienė suorganizavo narėms vizitą į naująjį Sears Tower pastatą. Sears Roebuck kompanijos vicepirmininkas ir tarptautinių departamentų viršininkai, paaiškinę apie kompanijos eksportą — importą, pavašino Klubu nares priešpiečiai.

Kita proga, Klubu narės vizitavo Čikagos miesto centrinę biblioteką, kur knygyno direktorių pirmininkas Ralph Newman papasakojo apie pradėtą knygyno modernizavimo ir praplėtimo darbus. Nuo rugsėjo mėnesio pradžios, gen konsulė dalyvavo 17 lietuviškų parengimų, minėjimų, ir t. p.

NAUJA KNYGA

Netrukus iš spaudos išeis Andriaus Norimo romanas "Miršta tik žmonės". Tai jau ketvirtoji autoriaus knyga JAV. Prieš

tai buvo išleista jo novelės "Naujas veidas", apysaka "Maž silpna" ir premijuotoji jauniui apysaka "Be namų". Be to, "Draugo" atkarpos praėjo romanas "Rytai — Vakarai". Romaną leidžia L. K. V. S-gos Ramovė Los Angeles Skyrius, o spausdina "Vilties" leidykla, Clevelande. Knygai viršelį sukūrė dail. M. Biržiškaitė — Žymantienė.

Nepriklausomybės kovų laikais vienos šeimos istorija tęsiasi ligi bolševikių okupacijos metu vedamų partizaninių kovų. Romanas išplėstas iš premijuotos novelės "Alytis". Veiksmas vyksta Kaune, Dzūkijoje ir Marijampolėje.

Prenumeratomis ir aukomis surinkti pasiryžę reikiamą sumą, Los Angeles ramovėnai vis dar priima prenumeratas. Kiekvienas \$5 užsakymas artina spausdinimo pabaigą. Mecenatai — Rėmėjai srašas nuo lapkričio 1 d. jau uždarytas, tačiau ir toliau prenumeratos bus priimanamos. Čekius ar perlaidas siųsti Ramovės Skyriaus pirminkui A. Mironui, 4422 Oakwood Ave., Los Angeles, Calif. 90004.

Aišku, Los Angeles ramovėnai didžiulio šio savo žygiu, o literatūros mėgėjams bus patenkta dar viena knyga iš ant mūsų tautai nelemtų laikų. k.

Reikalauja bedarbiams 1½ milijono tarnybų

Bedarbių skaičių JAV-bėse padaugėjus iki 6 nuošimčių. Chicago's juodųjų kunigas Jesse Jackson, organizacijos PUSH ("People United to Save Humanity") įsteigėjas ir lyderis, pareiškė, kad JAV-bių ekonomija kenčia nebe recesija, bet visišką depresiją ir kad tik bedarbiai turi tą problemą išspręsti.

Susišaukęs spaudos konferenciją, kun. Jackson pakartojo reikalavimą, kad federalinė valdžia tuojau sudarytų mažiausiai pusantro milijono viešųjų tarnybų nedarbui sumažinti.

Nei Fordo administracija, nei Demokrato Kongresas ty darbu nesudarys kol bedarbiai patys neprisivers tai padaryti. Priversti tai padaryti viena iš taktikos spaudimo priemonių kun. Jackson siūlo masinį bedarbių maršą į Washingtoną.

Kita priemonė jis numatęs "sriubos eilės", kaip kad buvo praktikuojamos didžiosios ekonominės depresijos metais apie 1930 m. Tos sriubos eilės tuomet laukiausių bedarbių eilės tuomet labai kompromitavusios valdžią ir galėsiančios tą pat dabar padaryti.

Amerikos bažnyčios ir darbo unijos turinčios jungtis su bedarbiais ir priversti valdžią mažinti nedarbą, patarė kun. Jackson.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia
MACHINISTS
LATHE — PUNCH PRESS
GENERAL MACHINISTS
SET-UP & OPERATE
Minimum 5 years experience. General knowledge of shop work. Salary Above average.
ACME CONSOLIDATED INC.
7220 So. RACINE AVE.
Call Mr. Benjamin 994-1400.

RENTING IN GENERAL

BRIDGEPORTE išnuomojamas šiltas šviesus butas ar kambarys prie patogaus susisiekimo. 812 W. 33 St. 2-me aukšte, dešinėje. Tel. 225-6779.

GAISRAS KONDOMINIUME

Užsidedę daugiabutis namas. Iš vieno buto moteris išnešė į kiemą narvelyje esantį gaidį. Prie jos priėjo kaimynė ir paklausė: — Ar čia tikras tas gaidys? — Taip, tikras, — atsakė savininkė. — Well, well... O mane gydy visus metus visokie psichiatrai, kad aš girdėjau jį giedant...

TRUMPAI

— Toronto Lietuvių Ansamblio "Gintaras" yra garsus ne tik savo lietuviškomis dainomis ir tautiniais šokiais, bet ir nuostabių orkestrų, kuris groja taip pat publikos šokiams. Tame orkestre didesnę muzikantų dalį sudaro 4 jaunos mergaitės — to ansamblio dalyvės, grojančios įvairiais instrumentais.

— Lietuviai Televizijos valdybą sudaro Frances ir Toliūs Šluta, Eleonora Lukienė, adv. Charles P. Kal, Stasys Lukoševičius, Jonas Indriūnas, Stasys Patlaba, Edmundas Radavičius, Justinas Šidlauskas, Algis Stukas, dail. Vladas Vaitiekūnas. Valdybos tikslas yra ne tik teikti jėgas programoms ir parengimams, bet ir rūpintis lėšomis, kad lietuviai neatsilikytų nuo svarbios srities modernioje pasaulyje.

— Regina Petrutienė, Washington, D. C., yra K. Doneičio lit. mokyklos vedėja. Jose moko Aldona Bačkaitienė, Marija Dambriūnaitė, Virginija Gureckienė, Daiva Šimonytė, Miller, Regina Sužiedienė, Joana Vaičiulaitė ir Genovaitė Vasašaitienė. Prof. J. Genys parūpino mokyklai patalpas Maryland universitete. Tėvų komitetą sudaro Aldona Kindurienė — pirm.; Teresė Landsbergienė — sekr. ir Danutė Kasašaitienė — išd. Mokykl. A. Bačkaitienė savo namuose moko toliau lietuviškos dalykų jau baigusius mokyklą Dainą Penkiūnaitę, Aldoną Vaičiulaitę, taip pat savo dukras — Nidą ir Virginiją. Tai gražus privačios iniciatyvos pavyzdys. Apskritai, lietuviškos mokyklos gyvuoja daugumoje privačios iniciatyvos, tėvų, mokytojų ir parapijų vadovų dėka.

— Kun. Albinas Yankauskas, Worcester, Mass., paskirtas Šv. Stepono parapijos klebonu.

— Museum of Science and Industry, 57-th St. ir Lake Shore Dr., Chicago, Ill. 60637, išleido informacinę programą apie 33-čią metinį Kalėdų festivalį, kuris prasidės lapkričio 29 d. Lietuvių programos bus gruodžio 10 d. 7:30 val. val. Lietuviški pietūs prasidės 5:00 val.

— Joe Sedekerskis, Grand Rapids, Mich., po ilgesnės pertraukos, vėl tapo Naujienų skaitytoju.

— "Pelkių žiburėlio" literatūrinė valandėlė šiadien, ketvirtadienį, lapkričio 7 d. pradeda 1974-75 m. sezoną. Ištraukoje iš Balio Sruogos dramės "Bašioji Naktis" dalyvauja aktoriai: Marija Lemešytė, Emilija Pakšaitė, Leonas Barauskas, Algimantas Dikinis ir Juozas Valentinas. "Pelkių žiburėlis"

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Zemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAISS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAI.

VISU RČSIŲ DRAUDIMO AGENTORA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DIDELIS SKLYPAS, 5 kamb. bungalov, 63 ir Whipple. Retas pirkiny nebrangiai.
2 PO 6 SU 3 MIEGAMAISS. Svarus, geras, teisinga kaina. Marquette Parke, Puiki proga Lietuviui.
4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parke apyl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.
PENKI BUTAI IR 2 BIZNTO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parke centre. Palkimas — reikia skubiai parduoti.

SIMAITIS REALTY
Tel. 436-7878
2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

HOT SPRINGS, ARKANSAS
LOYD REAL ESTATE

624 PARK AVE., 501 — 623-4446 Retirement Homes in the middle twenties and up. Views include mountains, valleys and lakes. Some close to everything.
BY OWNER 6 room brick ranch, attached garage. Full basement. Patio and pool. 598-7193

girdimas Margučio radijo bangomis tarp 5—6 val. vakaro.

— Gradinsko elektronikos paroduotuvėje šiuo metu yra 50 įvairiausių vokiškų Grundig aparatų: paprastų radijų, su patelefonais, magnetofonais, su daugeliu bangų (ligi 21); nešiojamų, stalinių, ant grindų pastatomų. Aparatai monofoniniai, stereofoniniai ir patys naujieji — "keturių matavimų", perdavimu. Gradinsko adresas: 2512 W. 47th St., Chicago, Ill., tel. FR 6-1998. Atid. 9—6; pirm. ir ketv. 12—9, sekm. ir ter. užd.

— Sakių Klubas kviečia į tradicinę Derliaus šventę lapkričio 9 d. 7:00 val. vakaro Vyčių salėje. Bus programa ir Adolfo Ramonio orkestras. Rezervacijos telefonais: 476-4310 ir 847-3856 ir prie įėjimo. (Pr).

— Kas žlugdė ir žlugdo lietuvių tautą. Tai naujai išėjusios A. D. Kizlio Kizlaičio 127 puslapių knygos pavadinimas. Jos kaina \$2.25. Autorius, recenzuodamas V. Žemaičio vandenvaržius ir piliaukinius, gvildena istorinius ir šių dienų lietuvių tautinės savizudybės aspektus. Nurodo būdus, kaip išsilaivinti iš užgožusios svetimųjų dvasinės vergijos ir medžiaginio išnaudojimo.

NAUJENOSE galima gauti tik po vieną knygos egzempliorių, atsintus nurodytai sumai čekį tokiu adresu: NAUJENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60603.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

'NAUJENOS' KIEKVIENO
LIETUVIO
DRAUGAS IR BIČIULIS

KAI NORITE SEDEVURŲ

2 BUTŲ 18 METŲ MŪRAS, tviska iš lauko ir vidų. Arti Maria High, \$34,000.

3 BUTŲ OCTAGON originalas, modernus vidų, 3 auto mūro garažas, gražiam Marquette Parke, \$46,500.

2 BUTŲ MŪRAS, nauji 2 garų šildymai, garažas. Arti mūsų, Laisvas už \$32,000.

2 BUTŲ MŪRAS, 2 x 5, atskiri šildymai. Prie parko. \$28,000.

10 BUTŲ MŪRAS, naujas garų šildymas, alumi. langai, 60 pėdų lotas, 2 auto mūro garažas, virš 17,000 pajamų. Arti mūsų, \$77,000.

MEDINIS APKALTAS 2 butų švarus namas, naujas garų šildymas, 55 pėdų lotas, garažas. Marquette Parke, \$13,500.

DIDELIS 5 KAMBARIŲ OCTAGON mūras, kabinetu virtuvė, naujas garų šildymas, garažas. Prie "Paramos", \$22,500.

3 BUTŲ MŪRAS ir 2 auto garažas, Arti vienuolyno. \$30,000.

4½ KAMBARIŲ 16 m. mūras ir garažas. Našlė atiduoda už \$15,000.

2 BUTŲ MŪRAS ir 3 kambariai bemsamte, garažas, arti mūsų ofiso. \$28,500.

5 KAMBARIŲ CAPE COD. Alum. langai, karpetai. Sausas beismantas, 50' lotas. 2 auto garažas. Turim rakta. Arti mūsų, \$22,000.

VALDIS
REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIRŲ DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNAMOJO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu senus visų rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandeninio boilerius ir stogų rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-9447

D E M E S I O
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$112 metams automobilio Liability apdraudimas.

Kreipitis
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto darom ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kreipiti blankai.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų.

Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.